

**DYREKTOR
IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ
W POZNANIU**

Poznań, 23 sierpnia 2022 roku

UNP: 3001-22-109119

Znak sprawy: 3001-IWW1.0921.6.2022

Pani

Grażyna Szuba-Gulewicz
Naczelnik
Urzędu Skarbowego
Poznań-Nowe Miasto
Ul. Chłapowskiego 17/18
60-965 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE	
Sporządzone na podstawie art. 46 i art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224).	
Nazwa i adres kontrolowanego urzędu	
3022 Urząd Skarbowy Poznań-Nowe Miasto ul. Chłapowskiego 17/18, 60-965 Poznań	
Naczelnik kontrolowanego urzędu	
Pani Grażyna Szuba-Gulewicz	
Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli	
Nr 11/2022 z 12 kwietnia 2022 r. wydane przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.	
Wpis do książki kontroli	
Kontrola w trybie zwykłym wpisana pod pozycją nr 1/2022.	
Koordynator kontroli – imię, nazwisko i stanowisko służbowe/stopień służbowy	
–	
Kontrolerzy – imię, nazwisko i stanowisko służbowe/stopień służbowy	
1.	Karolina Strózczyk – główny ekspert skarbowy
Data rozpoczęcia czynności kontrolnych	
20 kwietnia 2022 roku	

Data zakończenia czynności kontrolnych	29 czerwca 2022 roku
Zakres kontroli	
Przedmiot kontroli	Prawidłowość i terminowość weryfikacji zwrotów podatku VAT.
Okres objęty kontrolą	Od 1 października 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku. Badaniem mogły zostać objęte również zdarzenia i dokumenty wcześniejsze lub późniejsze, gdy miały związek z przedmiotem kontroli.
Kontrolowany obszar działalności	
Kontrola	
Cel kontroli	
Celem kontroli było ustalenie, czy Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto ¹ prawidłowo i terminowo weryfikował zasadność zwrotów podatku od towarów i usług, wynikających z części deklaracyjnej JPK_V7M i JPK_V7K, zgodnie z kryteriami legalności i rzetelności.	
Ocena skontrolowanej działalności	
Pozytywna z uchybieniami	
DOKONANE USTALENIA FAKTYCZNE	

Oceny dokonano na podstawie próby objętej badaniem, z uwzględnieniem przyjętych kryteriów kontroli, oraz w oparciu o udzielone wyjaśnienia. W okresie objętym badaniem Organ działał w szczególnych warunkach spowodowanych stanem epidemii COVID-19. Pracownicy świadczyli w tym okresie pracę zarówno zdalnie, jak i stacjonarnie. Na funkcjonowanie komórki SKA-4 wpływ miały też absencje pracowników.

Z reguły proces weryfikacji zasadności zwrotów VAT przebiegał prawidłowo. We wszystkich sprawach przeprowadzono czynności analityczne i sporządzono wymaganą wewnętrznymi przepisami dokumentację, tj. wydruki analiz zasadności zwrotu z podsystemu KONTROLA oraz e-ORUS, wydruki z WRO-System, systemu VIES. Wszystkie czynności analityczne i sprawdzające zostały zakończone przed upływem terminu zwrotu VAT wynikającego z deklaracji. Akceptacja zwrotów, w badanej próbie, dokonywana była zgodnie z zapisami wewnętrznej procedury. W 3 przypadkach, w których nastąpiło zatwierdzenie zwrotu po przeprowadzeniu czynności analitycznych, stwierdzono przesłanki do przeprowadzenia pogłębionych analiz lub wdrożenia innych sposobów weryfikacji zasadności zwrotu. Kontrolowana jednostka poinformowała, że kwestie wskazane w toku kontroli Dyrektora IAS w Poznaniu zostaną uwzględnione w przypadku analiz kolejnych zwrotów u tych podatników. Stwierdzono odstępstwa od stanu pożądanego w zakresie przeprowadzania i dokumentowania czynności sprawdzających dotyczących weryfikacji zwrotów VAT, co stwierdzono w 4 przypadkach na 18 badanych. Czynności sprawdzające zostały podjęte w celu wyjaśnienia wątpliwości, dotyczących prawidłowości i rzetelności sporządzenia

¹ Dalej także: NUS.

deklaracji i w związku z tym powinny zostać przeprowadzone starannie, z uwzględnieniem wszystkich zagadnień mających wpływ na kwotę zwrotu VAT. Jest to element, który wymaga poprawy. Nieprawidłowości dotyczą także kwestii właściwej reprezentacji podmiotów podczas czynności sprawdzających oraz niewłaściwie przyjętej praktyki w zakresie dokonywania zwrotów VAT po terminie wynikającym z deklaracji (opóźnienie powstałe z winy podatnika).

W pozostałym zakresie stwierdzono uchybienia, które wynikały często z przeoczenia, pośpiechu, niedopatrzenia, niewystarczającego nadzoru, ale także braku narzędzi, np. nieposiadania przez pracowników kwalifikowanych podpisów elektronicznych. W części spraw przyczyną był brak uaktualnienia wewnętrznej procedury, regulującej dokonywanie zwrotów VAT. Dokonując oceny uwzględniono działanie Organu w szczególnych warunkach, a także zalecenia Departamentu Poboru Podatków wydane na czas stanu epidemii koronawirusa SARS-CoV2 (znak pisma DPP.K077.1.2020).

Pozytywnie oceniono, że kontrolowana jednostka już w toku prowadzonej kontroli podjęła działania naprawcze, m.in. przygotowano uaktualnioną procedurę wewnętrzną, uzupełniono zapisy w podsystemie KONTROLA, pracownicy realizujący zadania w komórce SKA-4 posiadają kwalifikowane podpisy elektroniczne w celu prawidłowego sporządzania wezwań. Naczelnik Urzędu w składanych wyjaśnieniach w konkretnych sprawach wskazywał, że uwzględni sugestie w zakresie czynności analitycznych i sprawdzających. Organ dąży do przyspieszenia rozpoczęcia weryfikacji zwrotów VAT.

Z uwagi na wdrożone przez Organ działania naprawcze, uwzględnienie uwag kontrolującej, co do sposobu i terminowości weryfikacji zwrotów, przygotowanie nowej procedury regulującej zagadnienie dokonywania zwrotów VAT – ogólnie oceniono działalność Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto w zakresie prawidłowości i terminowości weryfikacji zwrotów VAT – pozytywnie z uchybieniami.

Do szczegółowego badania wybrano 5% populacji zwrotów VAT powyżej 5 001 zł dokonanych w grudniu 2021 roku tj. 18 zwrotów VAT. Przy doborze próby uwzględniono zwroty VAT w różnej wysokości (od najwyższych do najniższych). Próbę dobrano w sposób losowy na podstawie raportu e-ORUS Wykaz faktycznie zwróconych VAT w miesiącu, dla parametrów: data początku 01.12.2021, data końca 31.12.2021, kod podatku VAT.

Ustaleń dokonano w oparciu o okazane przez kontrolowaną jednostkę dokumenty źródłowe (akta spraw, informacje o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej), procedury wewnętrzne, dane z systemów informatycznych m.in. POLTAX PLUS i e-ORUS, raporty z systemu POLTAX2B PLUS oraz udzielone wyjaśnienia.

1. Organizacja pracy

W Urzędzie Skarbowym Poznań-Nowe Miasto w kontrolowanym okresie strukturę organizacyjną, zakres zadań komórek organizacyjnych, zasady organizacji pracy, zakres nadzoru sprawowanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego i Zastępców, zakres stałych uprawnień i zakres upoważnień określały:

- Regulamin Organizacyjny Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto stanowiący załącznik nr 1 do Zarządzenia² nr 132/2019 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 24 października 2019 roku w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Skarbowemu Poznań-Nowe Miasto (obowiązujący do 14 października 2021 roku)³.
- Regulamin Organizacyjny Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto stanowiący załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 185/2021 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 29 września 2021 roku w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Skarbowemu Poznań-Nowe Miasto (obowiązujący od 15 października 2021 roku).

Nadzór nad realizacją zadań sprawowali:

- Naczelnik Urzędu Pani 4,
- Zastępcy Naczelnika: Pan 5, Pani 6, Pani 7 i Pani 8.

Wg Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto, badanie zasadności zwrotów VAT należało do zadań Czwartego Referatu Czynności Analitycznych i Sprawdzających (SKA-4) w Pionie Kontroli. Komórką kierowała Pani , którą w przypadku nieobecności, zastępował ekspert skarbowy Pan .

Zadanie weryfikacji zasadności zwrotu VAT w ramach kontroli podatkowej realizował Dział Kontroli Podatkowej (SKP) w Pionie Kontroli. Obowiązki kierownika komórki SKP pełniła Pani .

Bezpośredni nadzór nad Pionem Kontroli (SZNK) sprawował Trzeci Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto (ZN3) Pani .

Zadania w Czwartym Referacie Czynności Analitycznych i Sprawdzających (SKA-4) realizowało 6 pracowników (łącznie z kierownikiem komórki).

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto określił cele do osiągnięcia na 2021 rok wraz z wartościami do osiągnięcia w ramach tych celów w Planie pracy Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto na rok 2021. W trakcie roku sporządzono korektę Planu pracy w związku ze zmianą wartości planowanej miernika stopnia realizacji celu.

Z zakresem prowadzonej kontroli związane są następujące cele:

- Wzrost skuteczności i efektywności poboru należności podatkowych w wyniku działalności pionu kontroli KAS, mierzony skutecznością kontroli dotyczących podatków (wartość planowana na koniec 2021 roku >83%).

² Zarządzenie zmienione zarządzeniami Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nr 96/2020, 133/2020 i 70/2021. 4/42

³ Zgodnie ze zmianą wynikającą z Zarządzenia nr 133/2020 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu, nadzór nad Pionem Kontroli od 1 października 2020 r. sprawował Trzeci Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto (poprzednio Pierwszy Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto).

⁴ Od 12 lipca 2021 roku.

⁵ Pan zakończył pracę na stanowisku Zastępcy NUS Poznań-Nowe Miasto z dniem 6 lutego 2022 roku.

⁶ Do 20 października 2021 roku.

⁷ Od 21 października 2021 roku.

⁸ Od 9 sierpnia 2021 roku.

- Poprawa skuteczności i efektywności działania pionu kontroli KAS, mierzona efektywnością realizacji czynności sprawdzających (wartość planowana na koniec 2021 roku ≥ 15 mln zł).

Ze sprawozdania z wykonania Planu pracy Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto z 31 grudnia 2021 roku wynika, że:

- Cel – wzrost skuteczności i efektywności poboru należności podatkowych w wyniku działalności pionu kontroli KAS, mierzony skutecznością kontroli dotyczących podatków, został osiągnięty – wartość osiągnięta 83%.
- Cel – poprawa skuteczności i efektywności działania pionu kontroli KAS, mierzona efektywnością realizacji czynności sprawdzających, został osiągnięty – wartość osiągnięta 17,14 mln zł.

W Urzędzie Skarbowym Poznań-Nowe Miasto sposób realizacji dokonywania zwrotów podatku od towarów i usług wykazanych w deklaracjach VAT, regulowała Wewnętrzna Procedura Postępowania nr 3/2019 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto z dnia 3 czerwca 2019 roku dokonywanie zwrotów podatku od towarów i usług (dalej także: WPP nr 3/2019).

Przepisy procedury stanowiły, że analizy zasadności zwrotu VAT dokonują pracownicy SKA-4. Sprawdzenie zasadności zwrotu VAT może następować w trakcie prowadzonych czynności analitycznych, sprawdzających lub w ramach kontroli podatkowej. W procedurze uregulowano m.in. zasady analizy złożonych deklaracji z wykazaniem zwrotem VAT (wymagane elementy, dokumentowanie), a także kwestie dotyczące czynności sprawdzających i kontroli podatkowej (kontroli celno-skarbowej), w związku z koniecznością wnikliwej weryfikacji zwrotu VAT.

Procedura nie została dostosowana do:

- Zmian w Regulaminie Organizacyjnym wprowadzonych w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 133/2020 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 23 września 2020 roku zmieniającego Regulamin Organizacyjny Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto. Od 1 października 2020 roku nadzór nad Pionem Kontroli sprawował Trzeci Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto. Wcześniej nadzór sprawował Pierwszy Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto.
- Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 185/2021 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 29 września 2021 roku w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Skarbowemu Poznań-Nowe Miasto.

Procedury nie uaktualniono o zapisy obowiązujących w kontrolowanym okresie *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług* (dalej także: *Wytyczne do VAT*)⁹ z sierpnia 2021 roku, m.in. nie określono sposobu losowego ustalenia doboru próby kontrolnej¹⁰. Zgodnie z § 6 ust. 8 *Wytycznych do VAT*, naczelnik urzędu

⁹ Ministerstwo Finansów, Warszawa, sierpień 2021 roku.

¹⁰ Dotyczy zwrotów zrealizowanych w procesie automatyzacji i centralizacji.

skarbowego zobowiązany jest do określenia w procedurze wewnętrznej sposobu ustalania losowego doboru próby. Według wyjaśnienia kontrolowanej jednostki z 18 maja 2022 roku, w IV kwartale 2021 roku nie było konkretnej metody losowego doboru próby kontrolnej (typowanie ad hoc przez kierownika SKA-4).

W procedurze nie uregulowano, kto ewidencjonuje postanowienia w sprawie przedłużenia zwrotu VAT, wydawane na etapie kontroli celno-skarbowej. Wg danych z POLTAX PLUS, w kontrolowanym okresie postanowienia takie były ewidencjonowane przez pracowników komórki SKA-4.

Brak zmiany (uaktualnienia) procedury, do zapisów Regulaminu Organizacyjnego oraz *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług* z sierpnia 2021 roku, stanowi uchybienie.

W wyżej wymienionej kwestii wypowiedział się Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto w wyjaśnieniu z 25 maja 2022 roku. Wynika z niego, że przyczyną opóźnień były m.in. zmiany struktury organizacyjnej Urzędu spowodowane zmianą Regulaminu Organizacyjnego, zmiany przepisów ustawy o podatku od towarów i usług, a także zmiany *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług* (z sierpnia 2021 roku i lutego 2022 roku). Mimo braku zmiany procedury wewnętrznej, zdaniem NUS kontrolowana jednostka działała zgodnie z obowiązującymi *Wytycznymi*. W IV kwartale 2021 roku w Urzędzie Skarbowym Poznań-Nowe Miasto zbierano informacje i analizowano dane niezbędne do sposobu losowego ustalania próby kontrolnej. Naczelnik poinformował, że powyższe znalazło odzwierciedlenie w projekcie nowej procedury wewnętrznej.

W kwestii sposobu organizacji pracy w komórce SKA-4, w tym przydziału poszczególnych spraw do weryfikacji pracownikom wypowiedziała się 21 czerwca 2022 roku Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto Pani Grażyna Adamska. Z wyjaśnienia wynika, że w IV kwartale 2021 roku, pracownicy SKA-4 otrzymywali do weryfikacji zwroty podatku VAT wg podziału ustalonego przez kierownika SKA-4, przy czym zasadniczo, każdy z pracowników komórki obsługiwał zwroty podatników posiadających różne (choć nie wszystkie możliwe) formy organizacyjne.

Kierownik przydzielając pracownikom zwroty podatku VAT uwzględniał ryzyko opóźnień w procesie weryfikacji zwrotów i w związku z tym dokonywał analizy stopnia obciążenia danego pracownika na moment przydzielania zadań na dany miesiąc oraz ewentualnych korekt, a także charakteru i stopnia skomplikowania spraw prowadzonych przez pracowników.

Kierownik SKA-4 dokonuje wymiany przydzielonych uprzednio zwrotów do realizacji, tak, aby dany pracownik, co jakiś czas obsługiwał inne zwroty. Odbywa się to w czasie, który umożliwia dokonanie takiej korekty w uporządkowany sposób i nie spowoduje utrudnień organizacyjnych. W IV kwartale 2021 roku częściowa korekta przydziału spraw spowodowana była absencją pracownika. Zwroty wstępnie przydzielone do weryfikacji na początku miesiąca pracownikowi, który następnie był nieobecny, zostały ostatecznie przydzielone innym pracownikom.

Upoważnienia

Pracownikom realizującym zadania weryfikacji zasadności zwrotu podatku VAT w Czwartym Referacie Czynności Analitycznych i Sprawdzających, Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto udzielił stosownych upoważnień do działania w jego imieniu.

W zakresie akceptacji zwrotów VAT Naczelnik upoważnił pracowników komórki SKA-4 do akceptacji zwrotów podatku VAT, wynikających ze złożonych deklaracji podatkowych oraz zwrotów nadpłat w kwocie nieprzekraczającej 3.000 zł. Kierownik komórki SKA-4 został upoważniony do podpisywania zwrotów podatku od towarów i usług wynikających z deklaracji podatkowych oraz zwrotów nadpłat w kwocie przekraczającej 3.000 zł i nie przekraczającej 50.000 zł. Jednocześnie NUS upoważnił Pana [imię] do zastępowania Pani [imię] podczas jej nieobecności. Zakres zastępstwa rozciągał się na wszystkie czynności i kompetencje należące do Pani [imię] z wyjątkiem spraw przydzielonych jemu do załatwienia oraz spraw kadrowych.

Upoważnienia nr SWW/127/2021 i SWW/128/2021 z 22 października 2021 roku udzielone dwóm pracownikom SKA-4, zostały wydane m.in. na podstawie uchylonego przepisu art. 143 § 1a ustawy Ordynacja podatkowa.¹¹ Wydanie upoważnienia w oparciu o uchyloną podstawę prawną stanowi uchybienie.

Błędy w zakresie podstawy wydania upoważnienia wynikały z niedopatrzienia i zostały usunięte 25 maja 2022 roku poprzez wydanie upoważnień z aktualną podstawą prawną.¹²

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto udzielił 21 sierpnia 2021 roku, Pani

[imię] Trzeciemu Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto upoważnienia do załatwiania spraw w imieniu NUS Poznań-Nowe Miasto z zakresu działania podległych komórek organizacyjnych, niezastrzeżonych do ostatecznej aprobaty Naczelnika Urzędu Skarbowego w tym, akceptacji zwrotów i nadpłat – do kwoty nie przekraczającej 100.000 zł.

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto udzielił 14 września 2021 roku, Panu

[imię] Pierwszemu Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto upoważnienia do załatwiania spraw w imieniu NUS Poznań-Nowe Miasto z zakresu działania podległych komórek organizacyjnych, niezastrzeżonych do ostatecznej aprobaty Naczelnika Urzędu Skarbowego. W wydanym upoważnieniu brak regulacji w zakresie akceptacji zwrotów VAT. NUS upoważnił Pana [imię] do zastępowania:

- Naczelnika Urzędu w zakresie zadań i uprawnień podczas Jego nieobecności.
- Drugiego Zastępcy Naczelnika podczas Jego nieobecności i jednoczesnej nieobecności Trzeciego Zastępcy Naczelnika.
- Trzeciego Zastępcy Naczelnika podczas Jego nieobecności.

¹¹ Art. 143 § 1a uchylony ustawą z dnia 18 listopada 2020 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 2320 ze zmianami z Dz.U. z 2021 r. poz. 1135), która weszła w życie 5 października 2021 roku.

¹² Wyjaśnienia kontrolowanej jednostki z 25 maja 2022 roku.

Zakres zastępstwa rozciągał się na wszystkie czynności i kompetencje należące do osoby zastępowanej, z wyłączeniem spraw kadrowych.

W toku kontroli zweryfikowano także upoważnienia udzielone kierownikowi i czterem pracownikom Działu Rachunkowości (SER). Osoby posiadają m.in. upoważnienie do podpisywania postanowień w sprawie zaliczenia wpłaty/zwrotu/nadpłaty. Pani

posiadała upoważnienie do zastępowania kierownika komórki SER Pani w czasie jej nieobecności.

Wszystkie badane upoważnienia zostały zaewidencjonowane w rejestrze upoważnień (za 2019 rok prowadzonym w Bibliotece Akt) i rejestrze upoważnień i pełnomocnictw (za 2020 rok i 2021 rok). Upoważnienia podpisały osoby do tego upoważnione tj. Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto oraz Pierwszy Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto (1 upoważnienie, w dniu podpisania Pani ówczesny Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto była nieobecna).

Uprawnienia do systemów informatycznych

Weryfikacją objęto uprawnienia pracowników SKA-4 o loginach AD:

.¹³ Wszyscy pracownicy komórki SKA-4 posiadali dostęp do POLTAX PLUS (w tym uprawnienie KONAN¹⁴), e-ORUS, JPK_LUNETKA, WRO-SYSTEM, ZISAR PLUS (wcześniej ZISAR II), WIS¹⁵ (RWDW). Pozostałe uprawnienia nadane zostały pracownikom w różnym zakresie. W tej sprawie kontrolowana jednostka złożyła wyjaśnienia 12 maja 2022 roku i 25 maja 2022 roku. Na ich podstawie oraz w oparciu o dokumenty źródłowe ustalono, że pracownicy posiadają uprawnienia do:

- KRET¹⁶ (uprawnienia posiada 4 na 5 pracowników),
- KRIT¹⁷ (uprawnienia posiada 4 na 5 pracowników),
- BPS¹⁸ (uprawnienia posiada 3 na 5 pracowników),
- EUREKA¹⁹ (uprawnienia posiada 4 na 5 pracowników).

Kierownik komórki SKA-4 Pani – posiada uprawnienia do aplikacji POLTAX PLUS (w tym uprawnienie KONAN), POLTAX2B PLUS, e-ORUS, BPS, EUREKA, KRET, KRIT, WRO-SYSTEM, hurtowni danych WHTAX, ZISAR PLUS, WIS (RWDW).

Stwierdzono odmienne nadawanie uprawnień do systemów zewnętrznych (KRET, KRIT i BPS) pracownikom realizującym tożsame zadania w komórce SKA-4.

¹³ Badanie przeprowadzono na podstawie udostępnionych przez kontrolowaną jednostkę *Wykazach uprawnień użytkowników w aplikacjach z programu Q-Asystent* oraz raportu 10 – Raport o uprawnieniach i rolach użytkownika z POLTAX PLUS.

¹⁴ Analiza podatnika.

¹⁵ Usługa Rejestr Wydanych WIS (RWDW).

¹⁶ Konsola Raportowania Eksportu Towarów.

¹⁷ Konsola Raportowania Importu Towarów.

¹⁸ Baza Podmiotów Szczególnych.

¹⁹ EUREKA – System Informacji Celno-Skarbowej.

Naczelnik, w złożonych wyjaśnieniach, poinformował, że uprawnienia do systemów zostaną nadane, tak aby wszyscy pracownicy realizujący zadania weryfikacji zasadności zwrotów VAT mieli możliwość korzystania z takich samych zasobów informatycznych. W zakresie braku nadania pracownikowi uprawnienia do systemu EUREKA, Naczelnik wyjaśnił, że było to spowodowane niedopatrzaniem.

Nie stwierdzono nadania uprawnień niezgodnych z realizowanym zakresem zadań.

[dowód: akta kontroli poz. 14, str. 7 – 28]

W temacie: Weryfikacja posiadania przez pracowników uprawnień do systemów informatycznych za II półrocze 2021 roku – przeprowadzono kontrolę funkcjonalną (szczegółowy opis w dalszej części dokumentu).

Reasumując, w zakresie organizacji pracy, stwierdzono opieszałość polegającą na braku uaktualnienia wewnętrznej procedury postępowania, dotyczącej dokonywania zwrotów VAT, do czego przyczyniły się zmiany regulaminu organizacyjnego Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto oraz przekazanie w lutym 2022 roku przez Ministerstwo Finansów nowych *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług*. Według udzielonego, w toku kontroli, wyjaśnienia Organ opracował projekt nowej procedury postępowania, co oceniono pozytywnie. Brak aktualizacji procedury spowodował, że zapisy procedury były niezgodne z upoważnieniem nadanym Pierwszemu Zastępcy NUS oraz Trzeciemu Zastępcy NUS w zakresie odpowiedzialności za akceptację zwrotów VAT w przedziale od 50.000 zł do 100.000 zł (szczegółowe ustalenia znajdują się w dalszej części niniejszego dokumentu).

W zakresie nadanych uprawnień do systemów informatycznych, stwierdzono przypadki odmiennego ich nadawania pracownikom. Dotyczyło to dostępu do systemów zewnętrznych KRET, KRIT i BPS. W toku kontroli Naczelnik podjął działania w celu ujednoczenia dostępu do systemów informatycznych pracownikom realizującym tożsame czynności w komórce, co oceniono pozytywnie. Nie stwierdzono nadania uprawnień niezgodnych z realizowanymi czynnościami, co oceniono pozytywnie.

Pozytywnie oceniono nadawanie i stosowanie upoważnień do podejmowania czynności w imieniu Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto. Stwierdzone uchybienie polegało na wydaniu upoważnienia w oparciu o uchyloną podstawę prawną – przepis art. 143 § 1a ustawy Ordynacja podatkowa i nie miało wpływu na prawidłowość realizacji zadań przez pracowników. Błąd został naprawiony – wydano nowe upoważnienia.

Pozytywnie oceniono organizację pracy w zakresie przydziału spraw do realizacji poszczególnym pracownikom, przez kierownika komórki SKA-4.

2. Weryfikacja zasadności deklarowanych zwrotów w podatku od towarów i usług

W kontrolowanym okresie:

- do Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto wpłynęło 1028 szt. deklaracji VAT z wykazanim zwrotem,²⁰
- łączna kwota zwrotu wynikająca z deklaracji złożonych w kontrolowanym okresie – 45 814 151 zł,²¹
- rozpoczęto 13 kontroli podatkowych, w tym w zakresie podatku VAT – 5 kontroli²²,
- w zakresie weryfikacji zasadności zwrotu VAT wszczęto jedną kontrolę podatkową (wszczęcie 30 listopada 2021 roku)²³, a jedna kontrola podatkowa pozostawała w toku (wszczęcie 10 marca 2020 roku, kontrola zakończona 4 lutego 2022 roku)²⁴,
- nie zakończono kontroli podatkowych w zakresie weryfikacji zwrotu VAT (opisanych tematami WVZW i WVZW2),²⁵
- Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto w toku prowadzonych czynności sprawdzających, kontroli podatkowej oraz w związku z prowadzoną kontrolą celno-skarbową, wydał łącznie siedem postanowień o przedłużeniu terminu zwrotu VAT wobec pięciu podmiotów, z czego w toku kontroli podatkowej – było to jedno postanowienie wobec jednego podatnika za dwa okresy²⁶.

Sprawdzenie zasadności zwrotu VAT w ramach kontroli celno-skarbowej prowadzono w stosunku do 3 podmiotów w ramach 4 kontroli celno-skarbowych²⁷, w tym:

- w jednym przypadku kontrola celno-skarbowa przekształcona 12 sierpnia 2021 roku w postępowanie podatkowe,
- w jednym przypadku kontrola celno-skarbowa pozostaje w toku (wszczęcie 14 maja 2021 roku),
- w dwóch przypadkach kontrole celno-skarbowe zostały zakończone wynikiem kontroli (z 17 grudnia 2021 roku i 31 grudnia 2021 roku).

[dowód: akta kontroli poz. 14, str. 28 – 30]

2.1. Prawidłowość weryfikacji zwrotów VAT

Szczegółowym badaniem objęto próbę 18 zwrotów VAT tj. 5% zwrotów VAT powyżej 5.001 zł dokonanych w grudniu 2021 roku, które wybrano z wykorzystaniem statystycznych i niestatystycznych metod doboru, z przedziałów kwotowych:

- 10 zwrotów z przedziału od 5.000 zł do 50.000 zł,
- 3 zwroty z przedziału od 50.001 zł do 100.000 zł,
- 5 zwrotów powyżej 100.000 zł.

²⁰ Informacje przekazane przez kontrolowaną jednostkę pismem z 12 maja 2022 r.

²¹ Informacje przekazane przez kontrolowaną jednostkę pismem z 12 maja 2022 r.

²² Nr postępowań kontrolnych 273929, 273926, 260936, 255919, 268300.

²³ Na podstawie danych z systemu KONTROLA na 26 kwietnia 2022 r. – nr postępowania kontrolnego 268300.

²⁴ Na podstawie danych z systemu KONTROLA na 26 kwietnia 2022 r. – nr postępowania kontrolnego 129303.

²⁵ Na podstawie raportu z 27 kwietnia 2022 r. R_KON_WYK_TEMAT – Wykaz podmiotów, u których przeprowadzono kontrolę w wybranych tematach WVZW i WVZW2, raport za okres od 1.10.2021 r. do 31.12.2021 r., wg daty zakończenia kontroli o statusach S, E, Z.

²⁶ Na podstawie informacji udzielonych przez kontrolowaną jednostkę pismem z 12 maja 2022 roku.

²⁷ Dane na podstawie wyjaśnień złożonych przez kontrolowaną jednostkę 5 maja 2022 roku.

Obsługa deklaracji i ewidencjonowanie spraw

W 17 na 18 badanych sprawach nie wydrukowano deklaracji ze SP*ED. Zapisy obowiązującej w kontrolowanym okresie WPP 3/2019 odnoszą się do czynności, które powinny być wykonane z wykorzystaniem wydrukowanych deklaracji np. zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 9 – pracownicy SKA-4 na poprawnych deklaracjach z wykazaną kwotą do zwrotu na rachunek bankowy nanoszą na deklaracji graniczny termin dokonania zwrotu, a w myśl § 5 ust. 1 pkt 11 – po dokonaniu akceptacji zwrotów przez osoby upoważnione pracownik komórki SKA-4 przekazuje deklaracje do komórki SER celem realizacji zwrotu podatku. W 1 sprawie Organ działał zgodnie z WPP 3/2019 tj. wydrukował deklarację, na której pracownik naniósł graniczny termin zwrotu.

W kwestii drukowania deklaracji VAT z wykazanym zwrotem, kontrolowana jednostka złożyła 21 czerwca 2022 roku, wyjaśnienia. Wynika z nich, że Naczelnik Urzędu Skarbowego podjął ustną decyzję o niedrukowaniu deklaracji, na początku IV kwartału 2021 roku. E-mailem z 7 października 2021 roku, kierownik SKA-4 przekazała taką informację pracownikom komórki SKA-4. Decyzja ta była rezultatem prac podejmowanych przy tworzeniu projektu procedury w sprawie zwrotów oraz ze względu na ekonomikę zużycia papieru, a co za tym idzie zmniejszenie eksploatacji urządzeń wielofunkcyjnych. Dodatkowo NUS wskazał, że dane wynikające z deklaracji VAT-7 za weryfikowany okres, które stanowią podstawę do zwrotu znajdują się na drukowanej karcie analizy i oceny zasadności zwrotu z systemu e-ORUS. Zrezygnowano z drukowania deklaracji także, aby nie dublować danych, które pracownicy analizują na karcie analizy i oceny z e-ORUS.

W próbie kontrolnej znalazł się jeden wydruk z deklaracji VAT-7, ponieważ pracownik miał już wcześniej wydrukowaną deklarację VAT-7, przed zaprzestaniem ich drukowania.

W Urzędzie Skarbowym Poznań-Nowe Miasto sprawy w zakresie weryfikacji zwrotu VAT ewidencjonowano w Bibliotece Akt w rejestrze 3022-SKA-4.4033.(...).2021. W 2 przypadkach²⁸, spraw nie zaewidencjonowano w Bibliotece Akt, co stanowi uchybienie. Jako przyczynę wskazywano przeoczenie oraz utrudnienia związane z realizacją zadań w trybie pracy zdalnej.

Czynności analityczne

We wszystkich badanych 18 sprawach, przed dokonaniem i akceptacją zwrotu zostały przeprowadzone czynności analityczne.

W ich ramach, w podsystemie KONTROLA pracownik obsługujący zwrot tworzył raport R_KON_AN Analiza zasadności zwrotu VAT – Wykonana. Z aplikacji e-ORUS natomiast sporządzał wydruk Karty analizy i oceny zasadności zwrotu VAT.

Czynności analityczne prowadzono w oparciu o przyjęte procedury wewnętrzne (§ 5ust. 2 pkt 1-19 WPP 3/2019). We wszystkich skontrolowanych sprawach, do analiz wykorzystywano system POLTAX PLUS moduł KONTROLA, WRO-System (poszczególne moduły, w tym Ocena podatnika VAT, Analizer, Skarbiec, Transakcje) i aplikację e-ORUS. Informacje o wydanej

²⁸ Zwrot VAT wynikający z deklaracji 311004525, 311531423,

Wiążącej Informacji Stawkowej pozyskiwano z systemu e-ORUS (dane z karty analizy i oceny zasadności zwrotu VAT). W badanej próbie WIS wydano dla 1 podmiotu (4 WIS) – w tej sprawie podjęto decyzję o zatwierdzeniu zwrotu po przeprowadzonych czynnościach analitycznych. Do analiz wykorzystywano pliki JPK_VAT (podatnika i kontrahentów).

W okazanej dokumentacji brak dowodów na wykorzystanie do prowadzonych analiz:

- a) systemów KRET i KRIT – Naczelnik poinformował, że pracownicy posiadający uprawnienia do KRET/KRIT wg ustnych ich oświadczeń (za wyjątkiem jednego pracownika, który miał problem z hasłem) logowali się do nich w IV kwartale 2021 roku.
- b) Internetu – w okazanej dokumentacji brak wydruków lub zapisów świadczących o weryfikacji podmiotów z wykorzystaniem danych z sieci Internet. Kontrolowana jednostka wyjaśniła, że pracownicy komórki SKA-4 weryfikując zwroty podatku od towarów i usług, w sytuacji poszerzenia informacji o podmiocie, lub gdy istnieją wątpliwości, co do zasadności zwrotu korzystają z danych z Internetu, pozwalających uzyskać dane o podmiocie. Pracownicy analizują strony internetowe firm, jeśli takie posiadają, sprawdzają adresy firm i oddziałów, weryfikują dane w KRS, CEIDG i innych dostępnych platformach. Ze względu na oszczędność papieru nie drukują wszystkich wyszukiwanych danych. Jednocześnie kontrolowana jednostka wskazała, że rozważy sposób oraz wykonanie potwierdzenia wykonywania takich czynności w przyszłości.

Stwierdzono, że w 9 sprawach na 18 badanych, kontrolowana jednostka działała niezgodnie z regulacjami Wewnętrznej procedury postępowania nr 3/2019 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto z dnia 3 czerwca 2019 roku – dokonywanie zwrotów podatku od towarów i usług:

- a) W 8 sprawach²⁹ wystąpiły, w przynajmniej w jednym z dwóch ostatnich kwartałów poprzedzających dokonanie analizy, znaczne rozbieżności (powyżej 25% i więcej), pomiędzy danymi zawartymi w deklaracjach VAT, a danymi wynikającymi z informacji podsumowujących VAT-UE oraz z systemu VIES. Zgodnie z § 5 ust. 2 pkt 5 WPP nr 3/2019 w takich przypadkach pracownik komórki SKA-1 realizujący zadania związane z weryfikacją transakcji wewnątrzspółnotowych weryfikuje informacje zawarte w „Analizie zasadności zwrotu VAT” w zakresie rozbieżności powyżej 25% i więcej pomiędzy danymi zawartymi w deklaracjach VAT a danymi wynikającymi z informacji podsumowujących VAT-UE oraz systemu VIES, co potwierdza podpisem, pieczętką imienną i datą. W okazanej dokumentacji brak takiego dokumentu.

W aktach znajdował się wyłącznie wydruk z aplikacji VIES, sporządzony przez pracownika komórki SKA-4 m.in. w zakresie sprawdzania zgodności danych z VIES z deklaracją za analizowany okres.

²⁹ Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 306561741, 307047063, 309474441, 311004525, 307240372, 309829737, 310758274, 309829827. 12/42

W wyjaśnieniu kontrolowana jednostka wskazała, że informacje do SKA-1 nie zostały przekazane przez niedopatrzenie³⁰.

- b) W 2 sprawach³¹ stwierdzono brak adnotacji o zgodności pliku JPK_VAT z deklaracją VAT, z której wynika zwrot. Zgodnie z § 5 ust. 2 pkt 12 WPP nr 3/2019 wynik analizy podatku należnego i naliczonego należy wydrukować z aplikacji WRO-SYSTEM i na wyżej wymienionym wydruku wpisać JPK_VAT zgodny/niezgodny z deklaracją VAT. Jako przyczynę wskazano przeoczenie.
- c) W 1 sprawie³², wydruk z WRO-SYSTEM, który miał potwierdzać zgodność części deklaracyjnej i ewidencyjnej (czego miały dowodzić oznaczenia na wydruku oraz podpis osoby przeprowadzającej analizę), był niezgodny z danymi z deklaracji VAT-7 z wykazanim zwrotem. Kontrolowana jednostka złożyła, 21 czerwca 2022 roku, wyjaśnienia w tej sprawie. Wynika z nich, że „przeprowadzając weryfikację zwrotu dołączono raport sumy pól, na którym nie zaznaczono check-box „Ukryj faktury do paragonu”, co wskazywało na niezgodność danych.” W kontrolowanej jednostce dokonano powtórnej weryfikacji i sporządzono – 15 czerwca 2022 roku – raport z ukrytymi fakturami do paragonów. Dane wynikające z JPK_VAT są zgodne z deklaracją VAT-7.

Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia – nie zmienia ono ustaleń kontroli, dokument, w oparciu o który dokonano weryfikacji był niezgodny z deklaracją. Powyższy błąd świadczy o braku staranności w realizacji zadań. Nie wywołał on natomiast negatywnych skutków, ponieważ faktycznie dane z części ewidencyjnej i deklaracyjnej JPK_V7M były zgodne (co zweryfikowano na podstawie okazanej do wyjaśnienia dokumentacji).

- d) W 2 sprawach³³ nie zweryfikowano, czy u podatnika wystąpiły w ciągu 12 miesięcy kontrole podatkowe - dotyczy okresu, w którym podmiot pozostawał we właściwości innego naczelnika urzędu skarbowego. Zgodnie z § 5 ust. 2 pkt 4 WPP nr 3/2019, analiza zasadności zwrotu VAT, powinna uwzględniać w szczególności m.in. informacje na temat wcześniejszych kontroli przeprowadzonych u podatnika w okresie co najmniej 12 miesięcy (...).

Z wyjaśnień kontrolowanej jednostki, z 21 czerwca 2022 roku, wynika, że w badanych przypadkach informację o braku kontroli u podatnika w ciągu ostatnich 12 miesięcy uzyskano na podstawie informacji zawartych na karcie analizy i oceny zasadności z systemu e-ORUS – w punkcie Analiza VAT aktywny słownik kontroli, pkt 82 i 83.

Wg danych e-ORUS i udzielonego 24 czerwca 2022 roku przez Panią _____ pracownika SKA-4, wyjaśnienia, wynika, że słownik pkt 82 i 83 pobiera informacje w zakresie Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto, zatem w tych sprawach nie zweryfikowano wymaganych informacji.

Mimo działania niezgodnie z przepisami obowiązującej procedury, nie stwierdzono wpływu powyższych braków na prawidłowość przebiegu procesu weryfikacji zasadności zwrotu VAT w tych sprawach. Błędy miały charakter formalny np. niedokonanie adnotacji o zgodności JPK

³⁰ Kontrolowana jednostka wskazała, że przekazała dokumentację do SKA-1 w toku prowadzonej kontroli przez DIAS w Poznaniu. **13/42**

³¹ Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 306561741, 309474441.

³² Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 311531423.

³³ Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 307047063, 309474441.

z deklaracją VAT, mimo, że faktycznie weryfikacja taka została przeprowadzona. W zakresie rozbieżności pomiędzy deklaracją VAT-7, a VAT-UE, co prawda nie kierowano informacji do komórki SKA-1, ale pracownicy weryfikowali dane w systemie VIES (w tym dane kontrahentów z UE), o czym świadczą wydruki w aktach spraw.

Na kartach zawierających wyniki przeprowadzonej analizy wskazywano dalszy tryb postępowania, tj. w badanych przypadkach czynności sprawdzające lub dokonanie zwrotu. Na „Analizach zasadności zwrotu VAT” z e-ORUS, pracownik dokonujący analizy potwierdzał ten fakt przez złożenie podpisu z podaniem imienia i nazwiska służbowego oraz wskazywał datę przeprowadzenia analizy. Wszystkie analizy zostały zaopiniowane przez Kierownika SKA-4.

„Analizy zasadności zwrotu VAT” przedkładane były do akceptacji NUS lub osobom przez niego upoważnionym.

Zasady podejmowania decyzji o określonej formie sprawdzenia zasadności zwrotu zostały uregulowane w § 4 WPP nr 3/2019.

W 1 sprawie³⁴ na karcie analizy i oceny zasadności zwrotu VAT z systemu e-ORUS, brak decyzji (podpisu) osoby upoważnionej, o formie sprawdzenia zwrotu VAT (czynności sprawdzające, kontrola podatkowa, akceptacja zwrotu). Zgodnie z WPP nr 3/2019 § 4 ust. 2 pkt 3 Pierwszy Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego, na podstawie przeprowadzonych czynności analitycznych podejmuje decyzję o sprawdzeniu zasadności zwrotu w formie czynności sprawdzających, kontroli podatkowej lub akceptacji zwrotu w przypadku zwrotów w kwocie przekraczającej 50.000 zł, a nie przekraczającej 100.000 zł, za wyjątkiem zastrzeżonych dla NUS. Decyzja odnośnie przeprowadzenia czynności sprawdzających, kontroli podatkowej lub akceptacji zwrotu zawarta jest w karcie analizy i oceny zasadności zwrotu VAT z systemu e-ORUS (§ 5 ust. 2 pkt 3 WPP 3/2019).

Kontrolowana jednostka 21 czerwca 2022 roku, wyjaśniła, że brak podpisu/ decyzji podjętej przez Zastępcę NUS Poznań-Nowe Miasto na karcie e-ORUS – wynika przypuszczalnie z przeoczenia Pierwszego Zastępcy NUS, który aktualnie nie pełni już funkcji Zastępcy oraz z tego, że po ostatecznej akceptacji zwrotu przez osobę upoważnioną, pracownik nie zwrócił uwagi na brak podpisu, Pana Piotra Augustyniaka Zastępcy Naczelnika, na karcie e-ORUS.

W 1 sprawie³⁵ na wydrukach z WRO-SYSTEM – m.in. „Wyszukiwanie transakcji podmiotu w złożonych plikach JPK” sporządzonych 29 listopada 2021 roku, widnieją adnotacje o sprawdzeniu wydruku 25 listopada 2021 roku, o czym świadczy datownik oraz podpis i pieczęć pracownika. Ze złożonego wyjaśnienia wynika, że analizy pracownik wykonywał w ramach pracy zdalnej 25 listopada 2021 roku. Po powrocie do pracy sporządził stosowne wydruki i naniósł datę przeprowadzenia analizy – data z przeszłości.

Odnosząc się do złożonych wyjaśnień - w ramach pracy zdalnej, wydruki można pobrać w wersji pdf (np. z wykorzystaniem funkcji druku PDF Creator) i wydrukować je w czasie świadczenia pracy w Urzędzie. Tworzenie wydruków po upływie pewnego czasu, może nie być tożsame z analizą prowadzoną wcześniej np. w sytuacji, gdy kontrahent złoży korektę

³⁴ Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 307047063.

³⁵ Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 307240372.

deklaracji (JPK_VAT), raport z WRO-System „Wyszukiwanie transakcji podmiotu w złożonych plikach JPK” może wykazywać odmienne dane.

W 3 sprawach, w których zwrotu dokonano po przeprowadzonych czynnościach analitycznych, bez dokonywania innych czynności (kontroli podatkowej, czynności sprawdzających, postępowania podatkowego), wystąpiły okoliczności, które wskazywały na konieczność dalszej weryfikacji zwrotu VAT. W tych sprawach pominięto istniejące ryzyko wystąpienia nieprawidłowości:

- a) W 1 sprawie³⁶ (zwrot za październik 2021 roku), z analizy zasadności zwrotu VAT – z podsystemu KONTROLA, wynika niekorzystny stosunek pozostałych nabyć do sprzedaży od stycznia 2021 roku do października 2021 roku i wynosi 130,86%. W 2020 roku wskaźnik kształtował się na poziomie 67,97%. Wstępna weryfikacja wykazała znaczący spadek obrotów od kwietnia 2021 roku do czerwca 2021 roku w stosunku do pozostałych miesięcy. Przy czym podatek naliczony pozostawał na porównywalnym poziomie, jak w pozostałych miesiącach. W kwietniu 2021 roku, maju 2021 roku i czerwcu 2021 roku podatnik nie deklarował zwrotu VAT. Dodatkowo podmiot wykazuje sprzedaż na rzecz spółki powiązanej przez osobę (...) – udziałowca i prokurenta w obu firmach.

Do powyższego odniosła się w wyjaśnieniach z 21 czerwca 2022 roku kontrolowana jednostka. Wyjaśniono, że w toku weryfikacji zwrotu szczególnie sprawdzano, czy sprzedawcy rozliczyli podatek należny w plikach JPK_VAT. Jednostka wskazała, że stosunek pozostałych nabyć do sprzedaży ulega wahaniom i nie przesądza o prawidłowości rozliczenia. Jednocześnie wyjaśniono, że relacja ta nie została przeanalizowana podczas weryfikacji, kierując się wpływem epidemii na branżę, w której działał podmiot. Podkreślono, że dokonywanie sprzedaży na rzecz spółki powiązanej przez udziałowca i prokurenta nie jest zjawiskiem odosobnionym w działalności gospodarczej. Nie przeprowadzono analizy pod tym kątem, wzięto natomiast pod uwagę wykazywanie przez podmiot rosnących przychodów i dochodów. Jednocześnie kontrolowana jednostka wskazała, że wskazówki i sugestie merytoryczne zostaną wzięte pod uwagę przy planowanych kolejnych czynnościach sprawdzających z udziałem podatnika.

Wyjaśnienie nie zmienia ustaleń kontroli. Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z *Wytycznymi do VAT*, organ prowadzi czynności analityczne wykorzystując wiedzę o podatniku. Transakcje z podmiotami powiązanymi przez osoby z zarządu lub prokurenta mimo, że występują w obrocie, to jednocześnie obarczone są wyższym stopniem ryzyka istnienia nieprawidłowości i dlatego należy je wnikliwie i starannie weryfikować.

- b) W 1 sprawie³⁷, mimo analizy przeprowadzonej zgodnie z obowiązującymi przepisami, istniało ryzyko w zakresie prawidłowości deklarowania podatku należnego i ewentualnego zawyżenia kwoty do zwrotu podatku VAT. Przemawiają za tym m.in. następujące okoliczności:
- podmiot prowadzi sklep ogólnospożywczy, posiada koncesje na handel alkoholem w pełnym zakresie,

³⁶ Dotyczy weryfikacji deklaracji o nr systemowym 311004525.

³⁷ Dotyczy weryfikacji deklaracji o nr systemowym 309707489.

- od 15 lat podatnik deklaruje wyłącznie kwoty do przeniesienia lub wykazuje zwroty VAT,
- z informacji dostępnych w Internecie wynika, że sklep czynny jest codziennie (również w soboty i niedziele),
- podatnik nie zatrudnia pracowników,
- podatnik wykazał stratę z prowadzonej działalności w latach 2019-2020,
- podatnik nigdy nie był kontrolowany,
- stosunek pozostałych nabyć do sprzedaży kształtował się na niekorzystnym poziomie tj. 101% w 2020 roku i 107% w okresie od stycznia 2021 roku do listopada 2021 roku (dane z analizy zasadności zwrotu VAT).

Powyższe budzi wątpliwości w zakresie ekonomiki prowadzenia działalności gospodarczej, źródeł finansowania straty, prawidłowości deklarowania podstaw opodatkowania, tj. kompletności ewidencjonowania sprzedaży za pośrednictwem kas rejestrujących, czy też możliwości samodzielnego prowadzenia działalności przez wszystkie dni w roku.

Ze złożonego, 21 czerwca 2021 roku, przez kontrolowaną jednostkę wyjaśnienia wynika, że podmiot nie był sprawdzany w ramach akcji „Weź paragon”, ani w ramach nabycia sprawdzającego. Podkreślono, że przedmiotowa weryfikacja odbywała się w grudniu 2021 roku w okresie spiętrzenia zadań (m.in. realizacja zwrotów z terminem na styczeń 2022 roku). Z tego względu ograniczono się do czynności analitycznych. Wskazano, że nie był to pierwszy zwrot.

Kontrolowana jednostka poinformowała, że wyżej wymienione aspekty prowadzonej działalności zostaną zbadane przy weryfikacji zwrotów za kolejne miesiące, w ramach planowanych czynności sprawdzających z udziałem podatnika. Jednostka rozważy również możliwość zweryfikowania podatnika poprzez nabycie sprawdzające lub akcją „weź paragon”.

Złożone wyjaśnienie nie zmienia ustaleń kontroli. Pozytywnie oceniono uwzględnienie uwag do weryfikacji zwrotów w przypadku kolejnego zwrotu VAT, a także rozważenie kontroli podatnika w ramach nabycia sprawdzającego lub akcji „Weź paragon”.

- c) W 1 sprawie³⁸, istniały przesłanki do pogłębionej weryfikacji zasadności zwrotu VAT w ramach czynności sprawdzających z udziałem podatnika lub kontroli podatkowej. Na podstawie dostępnej w systemach informatycznych historii podmiotu ustalono:
- brak kontroli podatkowych podmiotu,
 - brak czynności sprawdzających podmiotu (z udziałem podatnika),
 - branża CRR Budownictwo,
 - podmiot wykonuje instalacje wodno-kanalizacyjne, ciepłne, gazowe i klimatyzacyjne, głównie na rzecz podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej.

Do tej pory oprócz analiz, nie podjęto weryfikacji w ramach czynności sprawdzających z udziałem podatnika, np. analiza faktur sprzedaży, sprzedaży ewidencjonowanej za pośrednictwem kasy rejestrującej (w tym ewidencjonowania zaliczek i zadatków),

³⁸ Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 307635881.

wyciągów bankowych pod kątem kompletności wykazywania dostaw (w tym sprawdzenia opodatkowywania we właściwym terminie zadatków, zaliczek), prawidłowości zastosowania obniżonej stawki VAT 8%. Podmiot działa w branży wpisanej do CRR, w weryfikowanym miesiącu prawie 85% obrotu stanowiła sprzedaż na rzecz podmiotów niezinstytucjonalizowanych (osób fizycznych), co potencjalnie generuje wyższe ryzyko w tym zakresie. W całym okresie prowadzenia działalności (ponad 10 lat) podatnik zadeklarował do wpłaty niespełna 5.000 zł, a do zwrotu ponad 244.000 zł³⁹.

Ze złożonego przez kontrolowaną jednostkę, 21 czerwca 2022 roku, wyjaśnienia wynika, że brak czynności sprawdzających z udziałem podatnika spowodowany był przejściem tego podatnika od innego pracownika (z powodu absencji). W okresie od otrzymania zadania do realizacji, do terminu zwrotu nie udało się przeprowadzić czynności sprawdzających uwzględniających, wyżej powołane w tego typu działalności, ryzyka.

Złożone wyjaśnienie nie zmienia ustaleń kontroli. W 2021 roku była to piąta deklaracja VAT z wykazaniem zwrotu. Już wcześniej jednostka powinna podjąć działania w zakresie wnikliwej weryfikacji zwrotów.

Ograniczenie się do czynności analitycznych w sytuacji, gdy istniały przesłanki do pogłębionych analiz oraz weryfikacji zwrotów VAT w ramach czynności sprawdzających lub kontroli podatkowej stanowi uchybienie. Dokonując oceny wzięto pod uwagę zalecenia Departamentu Poboru Podatków Ministerstwa Finansów, aby na czas epidemii czynności poprzedzające zwrot VAT ograniczone były do niezbędnego minimum zapewniającego wstrzymanie nienależnych zwrotów VAT.⁴⁰

Czynności sprawdzające

W wyniku przeprowadzonych czynności analitycznych, w 6 sprawach zdecydowano o przeprowadzeniu weryfikacji zwrotów VAT w ramach czynności sprawdzających z udziałem podatnika.

W związku z podjętą decyzją o weryfikacji zwrotów w ramach czynności sprawdzających, podatników wzywano⁴¹ do przedłożenia dokumentacji. Wezwania wysyłane były e-mailem i zostały zaewidencjonowane w Bibliotece Akt (poza 1 przypadkiem⁴²). W wezwaniach brak powołania podstawy prawnej, nie zostały podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym oraz nie spełniały wymogów formalnych, o których mowa w art. 159 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁴³ (dalej także: O.p).

Z informacji⁴⁴ przekazanych przez kontrolowaną jednostkę wynika, że pracownicy na dzień sporządzenia wezwań, nie posiadali certyfikowanego podpisu elektronicznego. Przyjętą

³⁹ Dane z podsystemu KONTROLA, na dzień prowadzenia analizy przez kontrolującą.

⁴⁰ Pismo Ministerstwa Finansów Departament Poboru Podatków, znak KPP.K077.1.2020 z 15 kwietnia 2020 r.

⁴¹ Dotyczy weryfikacji zwrotów VAT z deklaracji o nr systemowym 305334011, 305232892, 306487748, 307047063, 308509471, 309829737.

⁴² Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 308509471.

⁴³ Dz.U. z 2021 r., poz. 1540 ze zm. (w brzmieniu obowiązującym w kontrolowanym okresie).

⁴⁴ Wyjaśnienie Pani Grażyny Adamskiej Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto z 21 czerwca 2022 r.

praktyką w Urzędzie w zakresie wezwań podatników była ich wysyłka e-mailem ze względu na:

- 1) bardzo sprawną reakcją ze strony podatnika lub biura rachunkowego,
- 2) wysoką skuteczność wezwań – podatnik lub osoba reprezentująca posiadała wykaz dokumentów niezbędnych do weryfikacji w ramach czynności sprawdzających,
- 3) efektywniejszą formę, niż wezwania telefoniczne,
- 4) bardziej ekonomiczną dla Urzędu/KAS formę, niż wezwania papierowe.

Odnosząc się do powyższego wyjaśnienia, zgodnie z art. 160 § 1 O.p. w sprawach uzasadnionych ważnym interesem podatnika (...), wezwania można dokonać telegraficznie lub telefonicznie albo przy użyciu innych środków łączności, z podaniem danych wymienionych w art. 159 § 1 i 1a. Wezwanie powinno być podpisane (art. 159 § 2 O.p.). Okazane do badania wezwania takich danych nie zawierały. Działanie Organu nie spowodowało negatywnych skutków (zarówno dla podatników, jak i dla Organu) – podatnicy dostarczyli w każdym przypadku wymaganą dokumentację. W związku z niewywołaniem negatywnych skutków, powyższe błędy zakwalifikowano jako uchybienie. Dokonując oceny wzięto pod uwagę stan epidemii, który obowiązywał w kontrolowanym okresie i konieczność ograniczenia bezpośrednich kontaktów oraz świadczenie pracy w trybie zdalnym przez pracowników.

Badane czynności sprawdzające udokumentowano adnotacją sporządzoną na podstawie art. 177 ustawy O.p., podpisaną przez pracownika realizującego czynności. We wszystkich badanych czynnościach sprawdzających nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wykazanego zwrotu VAT.

W 4 sprawach w adnotacji nie udokumentowano istotnych kwestii dotyczących badania zasadności zwrotu VAT:

- a) W 1 sprawie⁴⁵ w adnotacji nie odniesiono się do prawidłowości złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 43 ust. 10 ustawy o VAT. Zwrot VAT wynikał z podatku naliczonego dotyczącego zakupu nieruchomości. W adnotacji nie udokumentowano weryfikacji elementów, o których mowa w art. 43 ust. 10 i 11 ustawy o VAT tj. czy dokonujący dostawy i nabywca są zarejestrowani jako podatnicy VAT czynni, czy złożyli, przed dniem dokonania dostawy tych obiektów właściwemu dla ich nabywcy naczelnikowi urzędu skarbowego, zgodne oświadczenie, że wybierają opodatkowanie dostawy budynku, budowli lub ich części, czy powyższe oświadczenie zawiera elementy wymagane przepisem art. 43 ust. 11 tj. czy zawiera:
 - 1) imiona i nazwiska lub nazwę, adresy oraz numery identyfikacji podatkowej dokonującego dostawy oraz nabywcy;
 - 2) planowaną datę zawarcia umowy dostawy budynku, budowli lub ich części;
 - 3) adres budynku, budowli lub ich części.

W toku kontroli kontrolowana jednostka złożyła wyjaśnienia, że pracownik weryfikujący zasadność zwrotu zwrócił uwagę na dane zawarte w karcie e-ORUS, na których była informacja odnośnie do złożenia przez Podatnika oświadczenia, o którym mowa w art. 43 ust. 10 i 11 ustawy o VAT, warunkującego opodatkowanie czynności podatkiem VAT.

⁴⁵ Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 305334011.

Według oświadczenia pracownika, objęto weryfikacją prawidłowość stosowania stawki 23% w związku z brzmieniem art. 43 ust. 1 pkt 10a ustawy o podatku od towarów i usług, ale nie zostało to udokumentowane.

Odnosząc się do powyższego wyjaśnienia:

Zapis w analizie zwrotu z podsystemu KONTROLA oraz w karcie analizy z e-ORUS „Sprzedaż nieruchomości – rezygnacja ze zwolnienia art. 43 ust. 1 pkt 10” (informacja zaciągnięta z danych rejestracyjnych podatnika), jest niewystarczający do dokonania takiej oceny, ponieważ nie zawiera podstawowych danych tj. jakiej nieruchomości dotyczy, daty złożenia NUS oświadczenia, poprawności formalnej i zgodności z przepisami art. 43 ust. 10 i 11 ustawy o VAT.

Weryfikacja w toku kontroli, prowadzonej przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu, przedmiotowego oświadczenia nie wykazała nieprawidłowości.

- b) W 1 sprawie⁴⁶ w adnotacji z przeprowadzonych czynności sprawdzających brak ustaleń dotyczących prawidłowości stosowania obniżonej stawki VAT 8% w stosunku do 2 faktur sprzedaży za wykonanie kostki brukowej (w adnotacji opisano, że podatnik zadeklarował podatek należny w stawce 8% z tytułu wykonania pozbruku). Przedmiotowe faktury (wydruki skanów) stanowią załącznik do adnotacji. Z dokumentu nie wynika, aby przeprowadzono analizę pod kątem prawidłowości zastosowania stawki VAT w stosunku do tych faktur (roboty budowlane poza budynkiem np. ułożenie z kostki brukowej podjazdu, chodnika lub opaski dookoła budynku, czyli wykonanie tzw. infrastruktury towarzyszącej budownictwu mieszkaniowemu, opodatkowane są stawką VAT 23%).

Kontrolowana jednostka złożyła 21 czerwca 2022 r. wyjaśnienia, z których wynika, że w zakresie wskazanych faktur sprzedaży dotyczących wykonania kostki brukowej, zwrócono uwagę na fakt dokonania usługi na rzecz osoby fizycznej, nie zgłębiając jednak, że może to być usługa związana z infrastrukturą towarzyszącą, co wskazywałoby na to, że stawka VAT powinna być 23%. Organ poinformował, że wystąpi do podatnika o złożenie dodatkowych wyjaśnień w tej kwestii, a w przypadku potwierdzenia wątpliwości – zobowiąże Spółkę do złożenia korekty deklaracji.

Z powyższego wynika, że analiza dokumentacji w toku czynności sprawdzających była niekompletna i niedokładnie zbadano stan faktyczny. Natomiast nie ma wpływu na kwotę zwrotu VAT, tylko na kwotę do przeniesienia na następne okresy rozliczeniowe.

- c) W 1 sprawie⁴⁷ brak odzwierciedlenia w adnotacji, weryfikacji, czy złożone przez podatnika oświadczenie odnośnie do źródeł finansowania zakupu nieruchomości ze środków własnych, ma odzwierciedlenie w osiągniętych dochodach.

W złożonym 21 czerwca 2022 roku, wyjaśnieniu kontrolowana jednostka wskazała, że na sporządzonej adnotacji przez niedopatrzenie nie odnotowano weryfikacji dochodowości, pomimo jej przeprowadzenia.

Wskutek takich braków osoba dokonująca ostatecznej akceptacji zwrotu VAT nie ma pełnej wiedzy na temat tego zwrotu.

⁴⁶ Dotyczy weryfikacji deklaracji o nr systemowym 305232892.

⁴⁷ Dotyczy weryfikacji deklaracji o nr systemowym 306487748.

d) W 1 sprawie⁴⁸ (branża gastronomiczna), w adnotacji brak informacji o tym czego dotyczyły nabycia pozostałe, czy nabywane towary i usługi były wykorzystywane do czynności opodatkowanych. Od podatnika nie zażądano żadnej faktury dokumentującej nabycia, ani JPK_FA, stąd brak informacji, czego nabycia dotyczyły.

Informacja zawarta w adnotacji, o miesiącach, w których podatnik wykazał najwyższe nabycia nie wyjaśnia zasadności zwrotu VAT. W adnotacji brak informacji o sposobie ewidencjonowania sprzedaży (czy podatnik zainstalował kasę rejestrującą on-line).

Z wyjaśnienia, złożonego przez kontrolowaną jednostkę 21 czerwca 2022 roku wynika, że: „W toku weryfikacji na podstawie danych WRO-SYSTEM, sprawdzono faktury zakupu o największej wartości rozliczone w całym okresie prowadzenia działalności od 10/2020 do 10/2021. Z uwagi na ustalenie, iż sprzedawcy rozliczyli podatek należny w złożonych plikach JPK, zaś analiza ryzyka podatkowego wykazała znikome zakupy od kontrahentów o wysokim i podwyższonym ryzyku nie sprawdzano faktur zakupu. Z uwagi na okoliczność, iż w wymienionym okresie zakupy znacznie przekraczały sprzedaż zasadnym było sprawdzenie źródła finansowania. Spółka przedstawiła umowy pożyczek, które zawarto z udziałowcami oraz przelewy bankowe potwierdzające otrzymanie dotacji (...). Podatnik przedłożył również dokumenty wydane przez Państwowy Inspektorat Sanitarny zatwierdzające prowadzenie zakładu gastronomicznego. Struktura obrotów ze względu na poziom ryzyka nie wykazała kontrahentów o wysokim i średnim poziomie ryzyka. W związku z tym nie wezwano do przedłożenia dokumentów sprzedaży, w tym ewidencjonowanych za pomocą kasy fiskalnej.”

Złożone wyjaśnienie nie zmienia ustaleń kontroli. Był to pierwszy zwrot VAT wykazany przez podatnika. Ustalenia czynności sprawdzających potwierdzają, że podatnik faktycznie prowadzi działalność gospodarczą (lokal gastronomiczny). Pomińnięcie weryfikacji faktur VAT (choćby wrywkowej), w zakresie ustaleń, czy zakupione towary i usługi były wykorzystywane do czynności opodatkowanych (art. 86 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług), a także pomińnięcie w adnotacji ustaleń dotyczących sposobu ewidencjonowania sprzedaży (kasy rejestrujące) wskazuje na niepełną weryfikację zasadności zwrotu VAT.

Nieudokumentowanie i/lub niewyjaśnienie w adnotacji z czynności sprawdzających weryfikacji istotnych kwestii dotyczących badania zasadności zwrotu VAT stanowi nieprawidłowość.

Celem badanych czynności sprawdzających było sprawdzenie zasadności zwrotu podatku VAT wykazanego w deklaracji. Czynności podejmowane są w celu wyjaśnienia wątpliwości dotyczących prawidłowości i rzetelności sporządzenia deklaracji⁴⁹. W toku weryfikacji należy m.in. sprawdzić, czy nabywane towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych (art. 86 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług), czy podatnik stosuje właściwą stawkę podatku w stosunku do zadeklarowanych faktur VAT (art. 41 i 42 wyżej powołanej ustawy), a także zweryfikować okazane dokumenty pod kątem wyłączeń, o których

⁴⁸ Dotyczy weryfikacji deklaracji o nr systemowym 308509471.

⁴⁹ § 5 pkt IV ppkt 1 Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług, sierpień 2021 rok.

mowa w art. 88 ustawy o VAT. Jest to szczególnie istotne w związku z brzmieniem art. 88 ust. 3a pkt 2 ustawy – zgodnie z którym nie stanowią podstawy do obniżenia podatku należnego oraz zwrotu różnicy podatku lub zwrotu podatku naliczonego faktury i dokumenty celne w przypadku, gdy transakcja udokumentowana fakturą nie podlega opodatkowaniu albo jest zwolniona od podatku (w odniesieniu do badanej sprawy - weryfikacja oświadczenia, o którym mowa w art. 43 ust. 10 i 11 ustawy o VAT, warunkującego opodatkowanie czynności podatkiem VAT).

W toku czynności organ podatkowy może zwrócić się do składającego deklarację o złożenie niezbędnych wyjaśnień, wskazując przyczyny, z powodu których informacje zawarte w deklaracji poddaje się w wątpliwość.⁵⁰ Treść takich oświadczeń powinna zostać zweryfikowana z danymi posiadanymi przez Urząd.

Braki w sporządzanych adnotacjach z czynności sprawdzających, wskazują na niepoprawną weryfikację zwrotu VAT. Wskutek tego brak pewności, co do zasadności zwrotu VAT.

W żadnej ze spraw w badanej próbie (weryfikowanych w ramach czynności sprawdzających) nie wystąpiono do podatników o dostarczenie plików JPK na żądanie (np. JPK_WB, JPK_FA).

Ze złożonych 21 czerwca 2022 roku wyjaśnień wynika, że w kontrolowanym okresie w komórce SKA-4, nie występowało do podatników o dostarczenie plików JPK na żądanie. Spowodowane to było następującymi okolicznościami:

- w trakcie czynności sprawdzających przeprowadzonych z udziałem podatnika uzyskano informacje pozwalające na potwierdzenie zasadności zwrotów i w związku z tym nie wystąpiła potrzeba wystąpienia do podatników o dostarczenie takich plików,
- znaczne obciążenie pracowników skutkujące ograniczonym czasem na przeprowadzenie weryfikacji w tym zakresie, szczególnie w warunkach pracy zdalnej spowodowanej pandemią i absencją pracowników,
- spiętrzenie zadań pod koniec roku (proces auto-zwrotów, który wymagał od pracowników w pierwszym jego etapie częściowej zmiany organizacji pracy w tym zakresie, wyłączenie funkcjonalności rejestracji czynności sprawdzających w systemie e-ORUS, konieczność zapoznawania się z programem ZISAR PLUS, polecenie realizacji zwrotów w grudniu 2021 roku z terminem przypadającym na styczeń 2022 roku, itp. - tam, gdzie nie było wskazań do prowadzenia czynności sprawdzających z udziałem podatnika w tym okresie).

Dodano, że w poprzednich okresach takie wnioski były wystosowywane.

Jednocześnie kontrolowana jednostka zobowiązała się do wykorzystywania tego narzędzia przy weryfikacji zwrotów.

W 1 sprawie⁵¹ stwierdzono rozbieżność w zakresie objęcia czynnościami sprawdzającymi okresów, które wynikały z adnotacji Kierownika Działu na karcie analizy i oceny zasadności zwrotów VAT (weryfikacją miał być objęty czerwiec 2021 roku i wrzesień 2021 roku) i faktycznie przeprowadzonymi czynnościami za sierpień 2021 roku i wrzesień 2021 roku.

⁵⁰ § 5 pkt IV ppkt 2 Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług, sierpień 2021 rok.

⁵¹ Dotyczy weryfikacji deklaracji o nr systemowym 305232892.

W wyjaśnieniu z 21 czerwca 2022 roku, kontrolowana jednostka wskazała, że ujawniona różnica zakresu czynności sprawdzających wynika z warunków pracy zdalnej. W IV kwartale 2021 roku, pracownik został oddelegowany do pracy zdalnej, co powodowało niedogodności techniczne przy realizacji obowiązków. W pojedynczych dniach fizycznie przebywał w siedzibie urzędu i w tym dniu drukował efekty pracy z danego okresu pracy zdalnej, a następnie przekazywał dokumenty do akceptacji. Wezwanie skierował w kolejnych dniach podczas pracy zdalnej nie posiadając fizycznie dokumentów (nie pamiętał, jaki dokładnie zakres był wskazany na dokumencie e-ORUS). Uznał podczas redagowania wezwania, że zasadnym było zweryfikowanie również faktur z przeniesienia tj. z sierpnia 2021 roku.

Powyższe wyjaśnienie nie zmienia ustaleń kontroli i świadczy o niewłaściwej organizacji pracy. W ramach pracy zdalnej można było wykorzystać dokumenty zeskanowane. Trudno oszacować, czy przeprowadzenie weryfikacji za okresy inne niż wymienione na karcie analizy zasadności zwrotu wpłynęło na ustalenia dotyczące zasadności zwrotu VAT za badany okres.

W 1 sprawie⁵² w zakresie zwrotu VAT weryfikowanego w ramach czynności sprawdzających, pomięto pełnomocnika ogólnego. Według danych z Centralnego Rejestru Pełnomocnictw Ogólnych podatnik powołał 2 pełnomocników ogólnych⁵³. W toku czynności nie kontaktowano się z pełnomocnikami ogólnymi. Dokumenty dostarczał podmiot prowadzący rachunkowość, ponadto oświadczenia składał Prezes Zarządu. Zgodnie z art. 138d § 1 O.p. pełnomocnictwo ogólne upoważnia do działania we wszystkich sprawach podatkowych oraz innych sprawach należących do właściwości organów podatkowych. Organ powinien dochować należytej staranności i przed rozpoczęciem czynności weryfikować, czy podmiot ustanowił pełnomocnika ogólnego. Podmiot ustanawia pełnomocników ogólnych również na wypadek czynności sprawdzających. Pominięcie pełnomocnika ogólnego stanowi nieprawidłowość.

Kontrolowana jednostka, w wyjaśnieniu z 21 czerwca 2022 roku, wskazała, że Organ kierował się zasadą szybkości działania i przez pośpiech nie sprawdzono istnienia pełnomocnika ogólnego. Organ kontaktował się również bezpośrednio z przedstawicielem Spółki – Prezesem Zarządu, który przysłał emailiem oświadczenie.

W tej samej sprawie⁵⁴ pobrane oświadczenie dotyczące prowadzonej działalności gospodarczej podpisał jeden członek zarządu. Według KRS spółkę reprezentuje dwóch członków zarządu działających wspólnie lub jeden członek zarządu działający wspólnie z prokurentem, zatem przyjęcie oświadczenia złożonego przez jednego członka zarządu było niewystarczające. Ze złożonego przez kontrolowaną jednostkę, 21 czerwca 2022 roku, wyjaśnienia, wynika, że przez niedopatrzenie nie sprawdzono w KRS, że spółkę reprezentuje dwóch członków zarządu działających wspólnie lub jeden członek zarządu działający wspólnie z prokurentem.

Powyższe stanowi nieprawidłowość.

W okazanej dokumentacji z czynności sprawdzających stwierdzono brak oryginałów oświadczeń składanych przez podatników w toku prowadzonych czynności sprawdzających.

⁵² Dotyczy weryfikacji deklaracji o nr systemowym 307047063.

⁵³ Dane ze strony pue.mf.gov.pl.

⁵⁴ Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 307047063.

W dokumentacji znajdują się wydruki skanów oświadczeń przesłanych do Urzędu pocztą e-mail. Braki dotyczą 4 spraw⁵⁵. W 2 przypadkach⁵⁶ Organ podjął działania w celu pozyskania oryginału dokumentu od podatnika. Jako przyczynę wskazywano, że najczęściej nie wyegzekwowano oryginału oświadczenia przez niedopatrzenie. Brak egzekwowania od podatników w toku czynności sprawdzających oryginałów oświadczeń, stanowi uchybienie.

W 1 sprawie⁵⁷ w toku czynności sprawdzających stwierdzono dwie faktury, wystawione przez kontrahenta weryfikowanego podatnika, których kontrahent nie wykazał w JPK_VAT. Przygotowano informację, do naczelnika urzędu skarbowego właściwego dla kontrahenta, o dokonanych ustaleniach. Pisma przez niedopatrzenie nie wysłano. Prowadząca sprawę, w dniu 4 maja 2022 roku, sporządziła na tę okoliczność notatkę służbową. Wynika z niej, że pracownica zauważyła błąd w chwili przygotowywania dokumentacji do przekazania kontrolującej. Jednocześnie poinformowała, że sytuacja z niewykazaniem sprzedaży przez kontrahenta powtórzyła się w IV kwartale 2021 roku. Wtedy pismo datowane na 11 marca 2022 roku zostało wysłane do właściwego urzędu skarbowego. Z notatki wynika, że kontrahent wykazał faktury sprzedaży w marcu 2022 roku.

Powyższe znajduje potwierdzenie w złożonych JPK_VAT kontrahenta (dane z WRO-System) - dwie faktury wystawione przez kontrahenta podatnika zostały wykazane w JPK_VAT złożonym 22 marca 2022 roku.

Brak wysyłki przygotowanego pisma stanowi uchybienie.

Kontrola podatkowa

W badanej próbie nie stwierdzono weryfikacji zwrotu w ramach kontroli podatkowej lub kontroli celno-skarbowej.

Akceptacja zwrotów VAT

W 15 badanych sprawach akceptacja zwrotów VAT była prawidłowa, tj. zgodna z wewnętrznymi uregulowaniami i wynikająca z imiennego upoważnienia udzielonego Kierownikowi SKA-4 przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto (zwroty do 50.000 zł) lub dokonywana przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto lub osobę go zastępującą – zgodnie z imiennym upoważnieniem (zwroty powyżej 100.000 zł).

W 3 sprawach⁵⁸ stwierdzono niedostosowanie zapisów wewnętrznej procedury nr 3/2019 do zmian wynikających z Regulaminu Organizacyjnego oraz brak wypracowania zasad akceptacji przez upoważnioną osobę zwrotów w sytuacji pracy w trybie zdany.

Badane zwroty zostały zaakceptowane przez Pierwszego Zastępcę Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto (tj. zgodnie z WPP 3/2019), który jednak nie posiadał imiennego upoważnienia do akceptacji takich zwrotów VAT. Pierwszy Zastępca posiadał upoważnienie do zastępowania Trzeciego Zastępcy NUS w przypadku jego nieobecności.

⁵⁵ Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 305334011, 306487748, 307047063, 309829737.

⁵⁶ Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 305334011, 307047063.

⁵⁷ Weryfikacja deklaracji o nr systemowym 307047063.

⁵⁸ Dotyczy deklaracji o nr systemowym: 306487748, 307047063, 309829827.

Akceptował on zwroty (w przedziale od 50.000 zł do 100.000 zł) w sytuacji świadczenia pracy przez Trzeciego ZNUS w tym dniu w trybie zdalnym (Trzeci Zastępca NUS został upoważniony w imiennym upoważnieniu przez NUS do akceptacji zwrotów w przedziale od 50.000 zł do 100.000 zł).

Zgodnie z *Wytycznymi do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług* z sierpnia 2021 roku (§ 5 pkt VIII ppkt 1), ocena zasadności i zatwierdzenie zwrotu VAT dokonywane są zgodnie z obowiązującymi w danym urzędzie procedurami wewnętrznymi, określającymi m.in. przedziały kwotowe oraz osoby upoważnione do akceptacji zwrotu. W kontrolowanym okresie w Urzędzie Skarbowym Poznań-Nowe Miasto obowiązywała Wewnętrzna procedura postępowania nr 3/2019, w której określono przedziały kwotowe i osoby upoważnione do akceptacji zwrotu. W zakresie zwrotów VAT w kwocie przekraczającej 50.000 zł, a nie przekraczającej 100.000 zł do ich akceptacji, zgodnie z procedurą, upoważniony był Pierwszy Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto. Funkcję tę pełnił w badanym okresie Pan Piotr Augustyniak.

Ze złożonych 21 czerwca 2022 roku wyjaśnień wynika, że do akceptacji zwrotów w przedziale od 50.000 zł do 100.000 zł upoważniona w imiennym upoważnieniu była Trzeci Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto Pani Grażyna Adamska (podległy Pion Kontroli), co znajduje potwierdzenie w okazanym w toku kontroli upoważnieniu.

W dniu, w którym zatwierdzono przedmiotowe 3 zwroty VAT, Pani Grażyna Adamska świadczyła pracę zdalnie, dlatego też zwrot na analizie z podsystemu KONTROLA (papierowy wydruk) zaakceptował Pan Piotr Augustyniak, który zastępował Panią Grażynę Adamską (w przypadku jej nieobecności).

Brak spójności, w zakresie akceptacji zwrotów powyżej 50.000 zł, ale nie więcej niż 100.000 zł, pomiędzy zapisami Regulaminu Organizacyjnego, obowiązującej procedury wewnętrznej w zakresie dokonywania zwrotów VAT, udzielonymi Zastępcom Naczelnika upoważnieniami, a także brak wypracowania zasad akceptacji zwrotów VAT przez upoważnioną osobę w sytuacji pracy w trybie zdalnym stanowi uchybienie. Braki spowodowały wątpliwości w zakresie prawidłowości akceptacji zwrotów we wskazanym przedziale kwotowym.

Reasumując, badane 3 zwroty VAT (w kwocie przekraczającej 50.000 zł, a nie przekraczającej 100.000 zł) zostały zaakceptowane zgodnie z zapisami obowiązującej procedury wewnętrznej nr 3/2019 i zgodnie z zapisami *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług* z sierpnia 2021 roku (§ 5 pkt VIII ppkt 1).

Karty potwierdzeń zwrotu VAT

W każdym badanym przypadku sporządzono kartę potwierdzeń zwrotu. Informacje zawarte w karcie zostały potwierdzone przez pracownika i kierownika lub przez pracownika i osobę zastępującą kierownika.

Stwierdzono następujące braki w okazanych kartach potwierdzeń zwrotu:

- nie odnotowano daty złożenia zgłoszenia identyfikacyjnego lub zgłoszenia aktualizacyjnego, w tym wniosku CEIDG, w którym zgłoszono ten rachunek; obowiązek

ten wynika z *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług* z sierpnia 2021 roku,

- nie odnotowywano od kiedy rachunek jest ważny,
- nie zaznaczano, czy zostało złożone upoważnienie organu podatkowego do zwrotu podatku jako zabezpieczenie udzielonego podatnikowi kredytu tj. nie skreślano odpowiednio TAK/NIE (zapis wymagany zgodnie z *Wytycznymi* z sierpnia 2021 roku).

W tej sprawie Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto złożył 21 czerwca 2022 roku, wyjaśnienia, z których wynika, że pracownicy są zobowiązani do wpisania wymaganych informacji. W kontrolowanych sprawach pozycje zostały pominięte wskutek niedopatrzenia lub przeoczenia pracowników. Jednocześnie kontrolowana jednostka poinformowała, że pracownikom przypomniano o konieczności prawidłowego i starannego wypełniania karty oceny zasadności zwrotów z uwzględnieniem wymagań zawartych w *Wytycznych*.

Niestaranne wypełnianie kart potwierdzeń zwrotu z pominięciem informacji wymaganych przez *Wytyczne do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług* z sierpnia 2021 r. oraz przepisy wewnętrzne (obowiązujący wzór karty) stanowi uchybienie.

[dowód: akta kontroli poz. 14, str. 30 – 115]

Ewidencjonowanie w systemach informatycznych

I. Podsystem KONTROLA

Zgodnie z obowiązującą procedurą WPP nr 3/2019 po akceptacji analizy na Karcie oceny zasadności zwrotu przez osoby upoważnione, wyznaczony pracownik odnotowuje jej wynik oraz zatwierdza analizę w podsystemie KONTROLA. W badanej próbie w 5⁵⁹ sprawach, analiz nie zatwierdzono w podsystemie KONTROLA. Błąd naprawiono, analizy zostały zatwierdzone w dniach 13-14 czerwca 2022 roku. W 2⁶⁰ sprawach analizy ZV zatwierdzono z opóźnieniem po 5 miesiącach od akceptacji analizy. Brak lub opóźnienia w akceptacji analiz w podsystemie KONTROLA tj. działanie niezgodne z § 5 ust. 2 pkt 3 WPP nr 3/2019, stanowią uchybienie.

Ze złożonych, 21 czerwca 2022 roku, wyjaśnień wynika, że niezakończenie analizy w systemie wynikało z braku uważności w realizacji tego zadania, na które również miała wpływ praca zdalna.

We wszystkich badanych sprawach odnotowano w podsystemie KONTROLA prawidłowy wynik analizy.

II. Ewidencja czynności sprawdzających – e-ORUS

W 5 sprawach⁶¹, czynności sprawdzających (z udziałem podatnika i bez udziału podatnika – analiza) nie zaewidencjonowano w e-ORUS. Jako przyczynę wskazano nieodnotowanie czynności w e-ORUS niezwłocznie po zakończeniu czynności (pracownik nie zdążył jej

⁵⁹ Nr deklaracji 311004525, 311531423, 308509471, 309829737, 307635881.

⁶⁰ Nr deklaracji 313213747, 309707489.

⁶¹ Nr deklaracji 311004525, 311531423, 308509471, 3010758274, 307635881.

zarejestrować), a 2 stycznia 2022 roku wygasła ta funkcjonalność e-ORUS lub nie wskazano przyczyny.⁶² Błędy wystąpiły w 28% badanej próby. Brak zaewidencjonowania czynności sprawdzających stanowi uchybienie.

[dowód: akta kontroli poz. 14, str. 111 – 112]

2.2. Terminowość weryfikacji zwrotów VAT

W badanej próbie 18 spraw, czynności weryfikacyjne podejmowano w terminie od 1 do 28 dni roboczych (od 2 do 41 dni kalendarzowych) po wpływie deklaracji z wykazanym zwrotem VAT:

- w przypadku 1 zwrotu w terminie 25 dni, niezwłocznie, w terminie 1 dnia roboczego podjęto czynności weryfikacyjne w zakresie weryfikacji zwrotu.
- w przypadku 17 badanych zwrotów z terminem zwrotu 60 dni weryfikację podjęto:
 - w terminie do 14 dni roboczych – 6 z 17 zwrotów VAT tj. 35% próby,
 - powyżej 14 dni roboczych – 11 z 17 zwrotów VAT tj. 65% próby.

W badanej próbie nie stwierdzono negatywnych skutków podjęcia czynności weryfikacyjnych po upływie 14 dni od wpływu deklaracji. We wszystkich przypadkach weryfikacja w ramach czynności analitycznych lub sprawdzających zakończyła się przed terminem zwrotu wynikającym z deklaracji. Natomiast każdorazowo należy uwzględniać ryzyko wynikające np. z opóźnień spowodowanych z winy strony w zakresie terminowości dostarczania dokumentacji, konieczności weryfikacji zwrotu w ramach kontroli podatkowej lub celno-skarbowej i związanej z tym konieczności wydania postanowienia w sprawie przedłużenia terminu zwrotu VAT (które musi zostać doręczone przed upływem terminu wynikającego z deklaracji). Podejmowanie czynności weryfikacyjnych z opóźnieniem stanowi uchybienie.

Ze złożonego, 21 czerwca 2022 roku, wyjaśnienia wynika, że w trakcie weryfikacji zwrotów VAT w Urzędzie Skarbowym Poznań-Nowe Miasto jest uwzględniane ryzyko wynikające z opóźnień spowodowanych z winy strony, w zakresie terminowości dostarczenia dokumentacji, czy czynności sprawdzających oraz konieczności weryfikacji zwrotu w ramach kontroli podatkowej lub celno-skarbowej, czy konieczności wydania postanowienia w sprawie przedłużenia terminu zwrotu.

Podejmowanie czynności weryfikacyjnych z opóźnieniem było spowodowane przez:

- zwiększone obciążenie pracą komórki SKA-4 w tym okresie,
- absencje pracownicze,
- trudności logistyczne i organizacyjne przy wykonywaniu pracy zdalnej.

Jednostka poinformowała również, że w bieżącym roku będzie wypracowywać taki system pracy, który spowoduje przyspieszenie rozpoczęcia weryfikacji zwrotu, w takim stopniu, aby weryfikacja zwrotów mogła rozpocząć się jak najszybciej.

[dowód: akta kontroli poz. 14, str. 115 – 118]

W systemie informatycznym POLTAX PLUS odnotowano 7 dokumentów VAT-PT – postanowienie o przedłużeniu terminu zwrotu podatku VAT do czasu zakończenia weryfikacji

⁶² Wygaszenie ewidencji czynności sprawdzających e-ORUS od 2022 r. (brak możliwości wprowadzania, istniejąca możliwość odczytu).

rozliczenia,⁶³ wydanych w kontrolowanym okresie, które dotyczyły 5 podmiotów. W toku kontroli ustalono⁶⁴, że faktycznie zaewidencjonowanych powinno zostać 8 dokumentów VAT-PT (jedno „papierowe” postanowienie zostało wydane dla 2 okresów, a w systemie POLTAX PLUS odnotowano wyłącznie postanowienie za 1 okres).

W badanej próbie 18 spraw nie wystąpiła konieczność wydania postanowień o przedłużeniu terminu zwrotu VAT.

W celu sprawdzenia, czy termin podjęcia czynności analitycznych miał wpływ na przebieg procesu weryfikacji i konieczność wydania postanowienia w sprawie przedłużenia terminu zwrotu VAT, wybrano do kontroli 1 postanowienie⁶⁵ (spoza próby kontrolnej). Dokument zawiera prawidłowe podstawy prawne oraz pouczenia. W postanowieniu wskazano konkretną datę, do której przedłużono termin. Postanowienie doręczono przed upływem terminu zwrotu wynikającego z deklaracji. Czynności analityczne przeprowadzono sprawnie i bez zbędnej zwłoki. Stwierdzono błąd polegający na nieprawidłowym zacytowaniu w treści postanowienia przepisu art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, w brzmieniu obowiązującym do 28 lutego 2017 r. Ponadto stwierdzono oczywistą omyłkę, tj. w uzasadnieniu postanowienia odwołano się do deklaracji za maj 2020 roku, zamiast za maj 2021 roku.

W tej sprawie czynności podejmowano niezwłocznie. Nie stwierdzono wpływu terminu podjęcia czynności analitycznych na przebieg procesu weryfikacji.

Postanowienie VAT-PT zostało wadliwie wprowadzone do systemu POLTAX PLUS tj. nie wprowadzono kwoty zwrotu, wprowadzono termin płatności wynikający z deklaracji VAT-7, zamiast terminu płatności wynikającego z wydanego postanowienia, postanowienia nie zatwierdzono w systemie, nie wprowadzono daty doręczenia postanowienia. VAT-PT unieważniono w POLTAX PLUS 4 lutego 2022 roku. w związku z wydaniem kolejnego postanowienia, które wprowadzono do systemu tego samego dnia. Kolejne postanowienie zostało wprowadzone z opóźnieniem po 1 miesiącu od wydania (data z systemu: 5 stycznia 2022 roku) oraz nie zostało powiązane z deklaracją VAT-7, z której wynika zwrot.

Analiza⁶⁶ danych w systemie POLTAX PLUS wykazała, że kontrolowana jednostka ewidencjonuje postanowienia VAT-PT niewłaściwie, w szczególności:

- Postanowienia wprowadzone w IV kwartale 2021 roku, na 22 kwietnia 2022 roku, nadal posiadają status U-ustalony przez wymiar. Dokumenty po ich doręczeniu powinny zostać zatwierdzone.
- Kwotę dokumentu wprowadzano w wartości dodatniej, ujemnej lub jej nie wprowadzano.
- W 6 na 7 dokumentów nie wprowadzono daty doręczenia postanowienia.

⁶³ VAT-PT o nr systemowym 312453480, 312453514, 306583320, 306584416, 306584524, 312453446, 386690944.

⁶⁴ Wyjaśnienie NUS Poznań-Nowe Miasto z 12 maja 2022 r.

⁶⁵ Postanowienie z 20 października 2021 roku o nr systemowym 306584524 (zwrot VAT za maj 2021 r.).

⁶⁶ Na podstawie raportu e-ORUS z 22 kwietnia 2022 roku, wykaz wystawionych dokumentów – decyzji, o parametrach VAT-PT wystawionych w okresie od 1 października 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku.

Błędy w zakresie wprowadzania postanowień VAT-PT do systemu POLTAX PLUS, w tym brak zaewidencjonowania postanowienia VAT-PT dla jednego z dwóch okresów podatkowych stanowi **uchybiecie**.

[dowód: akta kontroli poz. 14, str. 119 – 121]

Stwierdzono⁶⁷ dwa przypadki dokonania zwrotów VAT po terminie (zwroty 180 dni). Nie wydano postanowień o przedłużeniu terminu zwrotu VAT. W tych sprawach kwoty zwrotu, zostały przeksięgowane na VAT. Mimo przeksięgowania, zwroty zostały zrealizowane przelewem (przelew krajowy), co wynika z przesłanego przez kontrolowaną jednostkę raportu z POLTAX PLUS WB.R.4.64 za okres od 1 października 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku.

Czynności analityczne w tych sprawach podjęto po 5 miesiącach od wpływu deklaracji. Kontrolowana jednostka poinformowała, że wszystkie zwroty podatku VAT (w tym zwroty 180-dniowe złożone w poprzednich miesiącach) podlegają weryfikacji wg porządku chronologicznego, który wyznacza termin zwrotu, nie zaś data złożenia deklaracji.

W tej sprawie czynności weryfikacyjne podjęto po 5 miesiącach od wpływu deklaracji z wykazany zwrotem.

Istnieją następujące ryzyka związane z podejmowaniem czynności analitycznych, po znacznym upływie czasu od wpływu deklaracji:

- naruszenie zasady szybkości działania,
- konieczność wypłaty odsetek w przypadku stwierdzenia konieczności przedłużenia terminu zwrotu VAT – a zwrot okaże się zasadny (w przypadku niezwłocznego podjęcia czynności analitycznych możliwość zakończenia weryfikacji w 180 dniach),
- w przypadku konieczności wszczęcia kontroli podatkowej ryzyko, że nie zostanie ona zakończona do czasu upływu terminu zwrotu z deklaracji podatkowej.

Do powyższego odniosła się kontrolowana jednostka w wyjaśnieniu z 21 czerwca 2022 roku. Ze złożonego wyjaśnienia wynika, że ostateczna weryfikacja zwrotów faktycznie odbywa się na początku miesiąca poprzedzającego graniczny okres wyznaczający miesiąc, na który przypada termin zwrotu. Z uwagi na ustawowy termin do złożenia deklaracji VAT-7 – jednostka sporządza plan zwrotów po terminie do ich złożenia tj. po 25-tym danego miesiąca. Wyjaśniono, że przyjęty tryb obsługi zwrotów nie oznacza, że deklaracje ze zwrotem wykazany w terminie 180 dni są pozostawione, bez dokonywania jakiegokolwiek czynności przez długi okres czasu narażając się na zarzut beczynności. Raporty z wydrukami deklaracji VAT-7 do III kwartału 2021 roku były na bieżąco przekazywane pracownikom do weryfikacji. Pracownik dokonywał wstępnej oceny, co do zasadności zwrotów na bieżąco. Ponadto kierownik SKA-4, sporządzając plan zwrotów na dany miesiąc oraz z reguły raz w tygodniu sprawdza m.in. w aplikacji e-moje raporty stan realizacji zwrotów, w tym weryfikuje zwroty 180-dniowe, które wpłynęły w danym okresie – do realizacji. Prowadzi monitoring takich zwrotów, sprawdza na bieżąco podatników, którzy wystąpili o taki 180-dniowy zwrot pod

⁶⁷ Na podstawie raportu e-ORUS „Arkusze informacyjny dotyczący dokonanych zwrotów podatku VAT – 30 IAS Poznań”. Nr systemowe deklaracji VAT 283304125 i 279783848. 28/42

kątem formalnym, kierując się w tym względzie wagą spraw (np. sprawdzając z czego wynika zwrot lub czy jest to pierwszy). W sytuacji wystąpienia okoliczności wskazujących na szczegółową weryfikację lub wystąpienia wątpliwości co do zasadności zwrotu – kierownik SKA-4 zleca pracownikowi podejmowanie czynności w terminie, który umożliwia podjęcie weryfikacji np. w formie kontroli podatkowej.⁶⁸

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto wskazał, że weryfikuje terminowość dokonywania zwrotów VAT. Weryfikacja terminowości i prawidłowości zleczonych zwrotów jest prowadzona za pomocą raportów kontrolnych, analizy kart kontowych oraz kart potwierdzeń zwrotów. Raporty sporządzane są i analizowane także przez pracowników komórki SER.⁶⁹

Z okazanych dokumentów i udzielonych wyjaśnień wynika, że opóźnienie nie powstało z winy Urzędu i spowodowane było brakiem zgłoszenia lub zaktualizowania rachunku bankowego do zwrotów przez podatników.

W związku z działaniami komórki SKI w celu zgłoszenia/uaktualnienia rachunku bankowego do zwrotu stwierdzono następujące błędy:

- Wezwania telefoniczne dokumentowano adnotacjami, z których nie wynikało, czy podmiotom wyznaczono czas oczekiwania na wykonanie czynności zgłoszenia rachunku bankowego oraz czy podatnicy zostali poinformowani o skutkach niezastosowania się do wezwania (w tym przypadku niemożność dokonania zwrotu VAT przez US). Organ działał niezgodnie ze *Standardami dotyczącymi wyjaśnień i wezwań* (Warszawa, czerwiec 2017 r.). W części III.1⁷⁰ opisano zasady dokumentowania i elementy wezwania telefonicznego. W przypadku kontaktu telefonicznego, w adnotacji należy przywołać treść przekazanego przez telefon wezwania wraz z wyznaczonym czasem oczekiwania na wykonanie przez podatnika żądanej czynności. Natomiast po bezskutecznym upływie terminu wyznaczonego na dokonanie czynności należy skierować do podatnika wezwanie na piśmie. Wezwanie telefoniczne powinno spełniać wymogi określone w art. 159 § 1 pkt 1-6 ustawy Ordynacja podatkowa. W badanych sprawach mimo braku reakcji ze strony podatników na wezwania telefoniczne, nie skierowano wezwań pisemnych.
- Adnotacji z wezwań telefonicznych nie zaewidencjonowano w dostępnych narzędziach informatycznych (Biblioteka Akt lub SZD). Było to niezgodne z częścią IV. Powołanych wyżej *Standardów*. Błąd usunięto w toku kontroli – rejestracja adnotacji w SZD.

Działania niezgodne z zapisami dokumentu *Standardy dotyczące wyjaśnień i wezwań* stanowią uchybienie.

Do powyższego odniosła się kontrolowana jednostka w wyjaśnieniu z 21 czerwca 2022 roku. Złożone wyjaśnienie nie zmienia ustaleń kontroli. Jako przyczynę braku zaewidencjonowania adnotacji wskazano przeoczenie. Ponadto wyjaśniono, że informacje, co do skutków braku podania rachunku bankowego nie zostały zawarte w notatkach, które z uwagi na ilość spraw

⁶⁸ Wyjaśnienia NUS Poznań-Nowe Miasto z 21 czerwca 2022 r.

⁶⁹ Wyjaśnienia NUS Poznań-Nowe Miasto z 6 maja 2022 r.

⁷⁰ Wezwanie przez telefon.

prowadzonych w komórce SKI sporządzane są w sposób skrótowy. Zdecydowana większość w spraw w powyższym zakresie załatwiana jest bardzo szybko, podatnicy uzupełniają dane w zakresie braku rachunku bankowego niezwłocznie po przekazaniu informacji przez pracowników organu podatkowego. Jednostka wskazała, że w omawianych sprawach do podatników nie wysłała wezwań na piśmie z uwagi na możliwość kontaktu telefonicznego. Jednocześnie poinformowano, że ponownie zapoznano pracowników z *Standardami dotyczącymi wyjaśnień i wezwań* (Warszawa, czerwiec 2017 r.).

[dowód: akta kontroli poz. 14, str. 121 – 127]

Przedmiotowe 2 zwroty (dokonane po terminie wynikającym z deklaracji) zostały zrealizowane z rozdziału 75652, w pełnej kwocie wnioskowanej przez podatników, przelewem (przelew krajowy). Powyższe zwroty powinny zostać zrealizowane z rozdziału 75653 – *Zwroty podatku od towarów i usług rozliczane przez urzędy skarbowe*, a nie zostać przeksięgowane na rozdział 75652 – *Pozostałe wpłaty z podatku od towarów i usług pobrane przez urzędy skarbowe* i z niego zwrócone. Takie działanie daje nieprawidłowy obraz dokonywanych zwrotów i jest niezgodne z treścią załącznika nr 2 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁷¹ (stanowi nieprawidłowość).

We wskazanym przypadku, brak jest podstaw prawnych do zwrotu podatku od towarów i usług z rozdziału 75652. W każdym przypadku, należy analizować zasadność wypłaty podatnikowi oprocentowania od dokonanego po ustawowym terminie zwrotu, natomiast w razie stwierdzenia braku podstaw do wypłaty oprocentowania w uwagach do CKK winna być opisana zaistniała sytuacja.

Z wyjaśnień złożonych, 6 maja 2022 roku, przez Zastępcę Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto wynika, że po złożeniu przez podatników aktualizacji danych w zakresie wskazania rachunków bankowych, kwoty zwrotów zostały przeksięgowane na nadpłatę (rozdział 75652) i z tego rozdziału Organ zlecił zwroty bez oprocentowania. Czynność techniczna dotycząca przeksięgowania, została wykonana z uwagi na uniknięcie systemowego naliczenia, w tym przypadku, nienależnych odsetek dotyczących przeterminowanych zwrotów.

Powyższe wyjaśnienie nie zmienia ustaleń kontroli. Przyczyną stwierdzonej nieprawidłowości była nieprawidłowa praktyka stosowana przez Organ. Osobą odpowiedzialną jest kierownik komórki SER Pani .

[dowód: akta kontroli poz. 14, str. 124 – 125]

2.3 Badanie zasadności zwrotów zrealizowanych w procesie automatyzacji i centralizacji

Zgodnie z § 6 ust. 1 *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług* z sierpnia 2021 roku, w przypadku zwrotów realizowanych w procesie automatyzacji i centralizacji, naczelnik urzędu skarbowego zobowiązany jest do okresowego badania zasadności zwrotów wybranych do próby kontrolnej. W kontrolowanym okresie

⁷¹ Dz.U. z 2022 r., poz. 513.

miało miejsce wdrożenie procesu AUTO_ZWROT w stosunku do deklaracji z wykazanim zwrotem do 5000 zł.

W zależności od zwrotu ustala się minimalną wielkość próby:

- 1) 1 zł – 2000 zł – 3% liczby zwrotów,
- 2) 2001 zł – 5000 zł – 8% liczby zwrotów.

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto nie określił w procedurze wewnętrznej sposobu ustalania losowego doboru próby.

W kontrolowanym okresie próbę do kontroli wybierano na podstawie raportu z POLTAX2BPLUS „Zestawienie zwrotów wystawionych szczegółowo”. Za październik 2021 roku i listopad 2021 roku raporty zostały sporządzone za okresy odpowiednio od 1 do 6 października 2021 roku i od 1 do 7 listopada 2021 roku. Typowaniem zatem, nie objęto całej populacji za te miesiące. Nie stosowano metody losowego doboru próby kontrolnej. Typowanie następowało przez kierownika komórki SKA-4 – metodą ad hoc.

W zakresie próby AUTO_ZWROT (AZ) w kontrolowanym okresie zbadano 12 zwrotów VAT:

- 3 zwroty za październik 2021 roku (zwroty do 2000 zł),
- 3 zwroty za listopad 2021 roku (zwroty do 2000 zł),
- 4 zwroty za grudzień 2021 roku (zwroty do 2000 zł),
- 2 zwroty za grudzień 2021 roku (zwroty od 2001 zł do 5000 zł).

Wielkość próby dobrano prawidłowo, zgodnie z *Wytycznymi do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług*, Warszawa, sierpień 2021 rok.⁷²

Badanie kontrolne prowadzono raz w miesiącu.

Stwierdzono uchybienia w zakresie odnotowywania czynności sprawdzających w systemach informatycznych tj.:

- brak ewidencjonowania przeprowadzonych czynności (1 przypadek na 12),
- nieodnotowanie znacznika AZ (1 przypadek na 11 wprowadzonych),
- odnotowywanie znacznika AZ w czynnościach sprawdzających, które nie były prowadzone w ramach weryfikacji AUTO_ZWROT w ramach próby (niewłaściwie znacznikiem AZ oznaczono 62 czynności sprawdzające).

W tej sprawie Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto złożył wyjaśnienia, wynika z nich, że przyczyną powyższego było przeoczenie. W zakresie znacznika AZ przyczyną była niewłaściwie przyjęta praktyka przez Organ, w zakresie oznaczania tym znacznikiem wszystkich czynności sprawdzających wyprzedzających weryfikację zwrotów w procesie AUTO_ZWROT (tzw. „ręczna weryfikacja”). Wskutek wyłączenia funkcjonalności e-ORUS dot. ewidencjonowania czynności sprawdzających w dniu 31 grudnia 2021 roku, mimo identyfikacji w 2022 roku błędnego wprowadzenia lub braku wprowadzenia czynności, błędów nie można było usunąć.

⁷² Zgodnie z § 6 ust. 3 pkt 1 i 2 Wytycznych.

Naruszenie § 6 ust. 2 *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług*, Warszawa, sierpień 2021 roku, w zakresie braku losowego doboru próby oraz obejmowania badaniem zwrotów dokonywanych w części miesiąca, tj. 6 dni za październik 2021 roku i 7 dni za listopad 2021 roku stanowi uchybienie. Przyczyną była niewłaściwa praktyka przyjęta przez Organ oraz brak określenia w procedurze wewnętrznej sposobu ustalania losowego doboru próby.

Ze złożonych wyjaśnień wynika, że od stycznia 2022 roku typowanie próby kontrolnej odbywa się metodą losową na podstawie miesięcznych raportów z realizacji zwrotów, a w projekcie nowej procedury w sprawie zwrotów podatku VAT, został opracowany sposób doboru próby kontrolnej.

[dowód: akta kontroli poz. 14, str. 128 – 134]

3. Kontrola funkcjonalna

W Urzędzie Skarbowym Poznań-Nowe Miasto monitorowanie systemu kontroli zarządczej odbywa się przez m.in. kontrolę funkcjonalną, realizowaną w oparciu o plan kontroli funkcjonalnych oraz zapisy Zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nr 167/2018 z 15 grudnia 2018 roku w sprawie wprowadzenia procedury kontroli funkcjonalnej. Zagadnienie uregulowano w załączniku nr 1 do Wewnętrznej Procedury Postępowania nr 6/2021 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto z dnia 3 marca 2021 roku w sprawie funkcjonowania kontroli zarządczej.

W kontrolowanym okresie kontrole funkcjonalne realizowane były w oparciu o „Plan kontroli funkcjonalnych na 2021 rok”. Planowana tematyka dotyczyła m.in. właściwej weryfikacji i terminowego dokonywania zwrotów VAT, poprawności wprowadzania danych dotyczących czynności sprawdzających w systemie Biblioteka Akt, poprawności wprowadzania czynności sprawdzających w systemie e-ORUS, prawidłowości rejestrowania w systemie POLTAXPLUS postanowień o przedłużeniu terminu zwrotu VAT, weryfikacji uprawnień do systemów informatycznych.

Badaniem objęto trzy *informacje o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej*, dokumentujące kontrole funkcjonalne przeprowadzone w 2021 i 2022 roku przez kierownika komórki SKA-4 i dotyczące badanego zakresu i okresu:

- Nr 3022-SKA-4.093.3.2022

Temat kontroli: właściwa weryfikacja i terminowe dokonywanie zwrotów VAT.

Okres kontroli: II półrocze 2021 roku.

Data przeprowadzenia kontroli: 12-14 stycznia 2022 roku.

Sprawdzeniem objęto 20 spraw, po 4 prowadzone przez każdego z pracowników komórki. Nie badano spraw wytypowanych do sprawdzenia w ramach kontroli Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.

W informacji opisano sposób doboru próby, szczegółowo wymieniono badane sprawy w sposób umożliwiający ich identyfikację oraz weryfikowane elementy.

Ustalono, że weryfikacja czynności udokumentowanych adnotacjami służbowymi wykazała zasadność i terminowość dokonanych zwrotów. Weryfikacja zasadności

przeanalizowanych czynności weryfikacyjnych zwrotów podatku VAT, odbyła się zgodnie z przepisami ustawy o podatku od towarów i usług, Wytycznymi MF w tym zakresie i procedurą Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto w zakresie weryfikacji zasadności zwrotów podatku VAT.

Stwierdzono uchybienia polegające na niesporządzeniu adnotacji z przeprowadzonych czynności sprawdzających. Pracownikowi polecono sporządzać adnotację z każdej czynności urzędowej.

Dodatkowo stwierdzono, że w kilku adnotacjach służbowych z czynności sprawdzających podano nieaktualny publikator Dz.U. Ordynacji podatkowej, które to uchybienie pozostaje bez wpływu na rzetelność i terminowość weryfikowanych zwrotów.

W polu „Zalecenia pokontrolne” wpisano „brak”.

Nie wypełniono pola „Informacja o realizacji zaleceń”.

Uwagi:

W ramach kontroli funkcjonalnej stwierdzono uchybienia, co do których sformułowano zalecenie w opisie ustaleń. Natomiast nie wpisano ich w polu „zalecenia pokontrolne”.

Było to niezgodne z § 7 ust. 1, 2 i 3 Procedury kontroli funkcjonalnej, stanowiącej załącznik do Zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nr 167/2018 z 15 grudnia 2018 roku.⁷³ Kontrolujący w *Informacji o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej* powinien sformułować wniosek pokontrolny i termin jego realizacji, który pracownik odpowiedzialny za realizację powinien przyjąć do wiadomości potwierdzając ten fakt podpisem. Kontrolujący zobowiązany jest do weryfikacji prawidłowości wykonania wniosku pokontrolnego poprzez przeprowadzenie ponownej (następczej) kontroli funkcjonalnej.

Przeprowadzona kontrola uwzględniała wyłącznie sprawy weryfikowane w ramach czynności sprawdzających. Taki dobór próby kontrolnej może nie w pełni obrazować stan weryfikacji zwrotów VAT i tym samym nie dawać zapewnienia kierownikowi jednostki o prawidłowym funkcjonowaniu tego obszaru.

- Nr 3022-SKA-4.093.4.2022

Temat kontroli: poprawność rejestrowania dokumentów VAT-PT w Poltax Plus.

Okres kontroli: II półrocze 2021 roku.

Data przeprowadzenia kontroli: 12-14 stycznia 2022 roku

Sprawdzono 9 dokumentów VAT-PT zarejestrowanych przez 3 pracowników komórki SKA-4.

Badaniem objęto jedno postanowienie,⁷⁴ weryfikowane w ramach kontroli prowadzonej przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.

W informacji opisano sposób doboru próby, szczegółowo wymieniono badane sprawy, w sposób umożliwiający ich identyfikację.

⁷³ Zmienionej następnie zarządzeniami Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu: nr 24/2019 z 25 marca 2019 r., nr 59/2019 z 27 maja 2019 r., nr 63/2020 z 17 lipca 2020 r. i nr 211/2021 z 25 listopada 2021 r.

⁷⁴ Nr systemowy 306584524.

Dokonano sprawdzenia (porównania) wprowadzenia postanowienia do systemu informatycznego z dokumentami źródłowymi. W toku kontroli ujawniono błędy dotyczące: niepełnej rejestracji, wpisywania pierwotnego terminu płatności w kolejnych postanowieniach, a nie wynikającego z postanowienia, brak wprowadzenia znanych na dzień kontroli dat doręczenia i zatwierdzenia dokumentu oraz różne powody unieważnienia dokumentu. W jednym przypadku zauważono brak anulowania w systemie postanowienia, pomimo wydania kolejnego postanowienia. W postanowieniu VAT-PT, które zostało szczegółowo zbadane w toku kontroli DIAS w Poznaniu, kierownik referatu SKA-4 prawidłowo ustaliła, że nie wprowadzono daty doręczenia, kwoty i terminu zwrotu. W tym zakresie właściwie dokonano oceny stanu faktycznego. W informacji o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej nie wskazano na niewłaściwy status przetworzenia dokumentu. VAT-PT powinien zostać zatwierdzony w systemie POLTAXPLUS. Na dzień 22 kwietnia 2022 roku postanowienie VAT-PT ma status A-anulowane, w związku z wydaniem kolejnego postanowienia w tej sprawie. Postanowienie przed anulowaniem nie zostało zatwierdzone.

W informacji o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej, stwierdzone błędy zakwalifikowano jako uchybienia, argumentując, że dokumenty VAT-PT należą do dokumentów nieksięgowanych, ujawnione błędy w ich rejestracji nie dają pełnego obrazu o stanie sprawy i mają charakter informacyjny, jednak nie wpływają na wstrzymanie lub realizację zwrotu.

Pracownikom polecono dochować należytej staranności przy wprowadzaniu tych dokumentów. Przypomniano pracownikom SKA-4 o zasadach poprawnej rejestracji dokumentów VAT-PT zwracając uwagę na popełnione błędy.

Pola „Zalecenia pokontrolne” nie uzupełniono.

Nie wypełniono pola „Informacja o realizacji zaleceń”.

Nie wydano zalecenia usunięcia błędów tj. m.in. uzupełnienia dat doręczenia postanowień.

Uwagi:

W ramach kontroli funkcjonalnej stwierdzono uchybienia, co do których sformułowano zalecenie w opisie ustaleń. Natomiast nie wpisano ich w polu „zalecenia pokontrolne”.

Było to niezgodne z § 7 ust. 1, 2 i 3 Procedury kontroli funkcjonalnej, stanowiącej załącznik do Zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nr 167/2018 z 15 grudnia 2018 roku.⁷⁵ Kontrolujący w *Informacji o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej* powinien sformułować wniosek pokontrolny i termin jego realizacji, który pracownik odpowiedzialny za realizację powinien przyjąć do wiadomości potwierdzając ten fakt podpisem. Kontrolujący zobowiązany jest do weryfikacji prawidłowości wykonania wniosku pokontrolnego poprzez przeprowadzenie ponownej (następczej) kontroli funkcjonalnej.

⁷⁵ Zmienionej następnie zarządzeniami Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu: nr 24/2019 z 25 marca 2019 r., nr 59/2019 z 27 maja 2019 r., nr 63/2020 z 17 lipca 2020 r. i nr 211/2021 z 25 listopada 2021 r.

Mimo wydanego zalecenia nie usunięto błędów. Na dzień kontroli, tj. 22 kwietnia 2022 roku, nadal nie wprowadzono dat doręczenia postanowień. Część dokumentów posiadała status U-ustalony (po kilku miesiącach od wystawienia).

Powyższe wskazuje, że kontrola funkcjonalna, mimo właściwego przeprowadzenia i ujawnienia błędów, nie przyniosła zamierzonych efektów.

- W kontrolowanym okresie w komórce SKA-4 10 listopada 2021 roku, przeprowadzono również kontrolę funkcjonalną w temacie „Weryfikacja posiadanych uprawnień pracowników”. Okres objęty kontrolą: II półrocze 2021 roku.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie raportów sporządzonych na 10 listopada 2021 roku z aplikacji Qasystent. Stwierdzono różnice w posiadanych uprawnieniach pomiędzy poszczególnymi pracownikami. Dotyczyło to uprawnień w aplikacjach BPS, KRET i KRIT. Z dokumentu wynika, że posiadane, choć różniące się uprawnienia nie wpływają na rzetelność i terminowość realizowanych zadań. W toku kontroli ustalono, że nie wszyscy pracownicy posiadają uprawnienia do aplikacji SERCE. Polecono nadanie uprawnień do tej aplikacji wszystkim pracownikom komórki.

Uwagi:

Weryfikację w ramach kontroli funkcjonalnej przeprowadzono na podstawie raportów sporządzonych na 10 listopada 2021 roku z aplikacji Qasystent. W toku niniejszej kontroli wystąpiły przypadki, że pracownicy mieli nadane określone uprawnienia, a nie były one odnotowane w tej aplikacji. Zatem przeprowadzona weryfikacja może być obciążona błędem. Ponadto z treści dokumentu nie wynika, aby sprawdzeniem objęto uprawnienia do POLTAX PLUS, które nie są dostępne z poziomu aplikacji Qasystent.

Informacje z przeprowadzonych czynności kontrolnych ewidencjonowane były w Bibliotece Akt - kategoria spraw o symbolu i haśle klasyfikacyjnym 093- kontrola funkcjonalna. Kontrolującej udostępniono spis spraw z BA o kodzie 093 za okres 10.11.2021 r. – 5.05.2022 r. - wydruk sporządzony przez użytkownika – . W rejestrze odnotowano 5 spraw - wszystkie dotyczące kontroli funkcjonalnych obejmujących zakresem 2021 rok, w tym zakończonych w 2022 roku (wg danych z rejestru).

Stwierdzono, że naniesione na okazane *Informacje o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej* numery spraw są niezgodne z prowadzonym rejestrem:

- Informację o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej 3022-SKA-4.093.3.2022 w Bibliotece Akt zaewidencjonowano pod nr sprawy: 3022-SKA-4.093.4.2022.
- Informację o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej 3022-SKA-4.093.4.2022 w Bibliotece Akt zaewidencjonowano pod nr sprawy: 3022-SKA-4.093.5.2022.

Wszystkie sprawy w komórce SKA-4 w rejestrze 093 – Kontrola funkcjonalna zostały wprowadzone w Bibliotece Akt 14 kwietnia 2022 roku – powyższe świadczy o tym, że kontrolowana jednostka nie ewidencjonowała na bieżąco kontroli funkcjonalnych. Zostały one zaewidencjonowane w toku kontroli prowadzonej przez DIAS w Poznaniu.

W sprawie prowadzenia rejestru kontroli funkcjonalnych wyjaśnienia złożyła Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto Pani Grażyna Adamska 5 maja 2022 roku.

Złożone wyjaśnienie nie zmienia ustaleń kontroli.

Zgodnie z § 6 ust. 1 Procedury kontroli funkcjonalnej stanowiącej załącznik do Zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nr 167/2018 z 15 grudnia 2018 roku, informacje z przeprowadzonych czynności kontrolnych (...) należy ewidencjonować w kategorii spraw o symbolu i haśle klasyfikacyjnym 093 – *kontrola funkcjonalna*.

Niewłoczne ewidencjonowanie spraw w odpowiednich rejestrach umożliwia sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad realizacją kontroli funkcjonalnej przez Naczelnika w podległym Urzędzie.

Naruszenie § 6 ust. 1 i § 7 ust. 1, 2 i 3 Procedury kontroli funkcjonalnej stanowiącej załącznik do Zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nr 167/2018 z 15 grudnia 2018 roku, stanowi uchybienie.

W kwestii stwierdzonych odstępstw od stanu pożądanego dotyczących kontroli funkcjonalnej kontrolowana jednostka wypowiedziała się w wyjaśnieniu z 25 maja 2022 roku.

Z wyjaśnień wynika, że brak uzupełnienia na Informacji o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej pól „Zalecenia pokontrolne” oraz „Informacja o realizacji zaleceń” wynikało z niedopatrzania. NUS zaplanował do realizacji w I półroczu 2022 roku kontrole funkcjonalne, które obejmowały zakresem uchybienia stwierdzone w toku kontroli za II półrocze 2022 roku, wypełnią one obowiązek przeprowadzenia kontroli następczej. Naczelnik Urzędu Skarbowego poinformowała również, że w przypadkach w których było to możliwie uzupełnione zostały daty doręczenia postanowień.

[dowód: akta kontroli poz. 14, str. 134 – 141]

Ryzyko:

W ramach obszaru *Pobór i egzekucja* Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto zgłosił następujące ryzyka:

1. Konieczność naliczenia i wypłacenia odsetek w wyniku nieterminowej realizacji zwrotów podatków i nadpłat, co może powodować obniżenie wpływów budżetowych.
2. Umniejszenie wpływów w związku ze zwiększeniem zwrotów VAT.
3. Korupcja – odstąpienie od dokonania ustaleń w ramach kontroli podatkowej.

W trakcie kontroli, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, zidentyfikowano nowe ryzyko polegające na niepełnej weryfikacji zwrotów VAT tj. realizację wyłącznie czynności analitycznych w sytuacjach, w których powinny zostać wdrożone inne sposoby (kontrola podatkowa, czynności sprawdzające, nabycie sprawdzające) oraz niewłaściwie udokumentowane czynności sprawdzających, pomijające istotne elementy mające wpływ na weryfikację zwrotu.

4. Informacje dotyczące kontroli zewnętrznych oraz informacje przesyłane do wiadomości Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu

Ustaleń dokonano na podstawie okazanej książki kontroli Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto. Nie stwierdzono kontroli zewnętrznych, o których informacji nie przekazano do wiadomości Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu. Organy zewnętrzne w ciągu ostatnich 3 lat nie prowadziły kontroli w badanym zakresie.

[dowód: akta kontroli poz. 14, str. 142]

W skontrolowanym zakresie stwierdzono:

I. Nieprawidłowości:

1. Nieudokumentowanie i/lub niewyjaśnienie w adnotacji z czynności sprawdzających, weryfikacji istotnych kwestii dotyczących badania zasadności zwrotu VAT. Wskazuje to na niepoprawną weryfikację zwrotu VAT w 4 sprawach.

Osoby odpowiedzialne – pracownicy realizujący czynności sprawdzające tj. Pani _____, Pani _____, Pani _____, Pan _____ oraz w trybie nadzoru Pani _____ Kierownik SKA-4.

2. Realizacja czynności sprawdzających z pominięciem pełnomocnika ogólnego (art. 138d § 1 ustawy Ordynacja podatkowa) oraz przyjęcie oświadczenia podpisanego przez jednego członka zarządu, tj. niezgodnie ze sposobem reprezentacji wynikającym z Krajowego Rejestru Sądowego. Jako przyczynę wskazano, że przez pośpiech nie zweryfikowano pełnomocnictwa ogólnego, a przez niedopatrzenie przyjęto oświadczenie podpisane przez jednego członka zarządu. Skutki są w tym przypadku trudne do ustalenia (kontaktowano się z biurem rachunkowym oraz członkiem zarządu).

Osoba odpowiedzialna za stwierdzoną nieprawidłowość: Pani _____ oraz w trybie nadzoru Pani _____ kierownik SKA-4.

3. Realizowanie zwrotów VAT z niewłaściwego rozdziału (tj. z rozdziału 75652 – *Pozostałe wpłaty z podatku od towarów i usług pobrane przez urzędy skarbowe*, zamiast 75653 – *Zwroty podatku od towarów i usług rozliczane przez urzędy skarbowe*) stanowi naruszenie przepisów Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

Wskutek takiego działania istnieje nieprawidłowy obraz dokonywanych zwrotów. Przyczyną stwierdzonej nieprawidłowości była nieprawidłowa praktyka stosowana przez Organ. Osobą odpowiedzialną jest kierownik komórki SER Pani _____.

II. Uchybienia:

1. Brak aktualizacji wewnętrznej procedury postępowania, dotyczącej dokonywania zwrotów VAT, do zapisów Regulaminu Organizacyjnego oraz *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług* z sierpnia 2021 roku.
2. Udzielenie upoważnień 2 pracownikom w oparciu o uchyloną podstawę prawną (art. 143 § 1a ustawy Ordynacja podatkowa).
3. Ograniczenie się do czynności analitycznych w sytuacji, gdy istniały przesłanki do pogłębionych analiz oraz weryfikacji zwrotów VAT w ramach czynności sprawdzających lub kontroli podatkowej.

4. W wezwaniach (do dostarczenia dokumentacji w związku z weryfikacją zwrotu VAT) brak powołania podstawy prawnej, wezwania nie zostały podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym oraz nie spełniały wymogów formalnych, o których mowa w art. 159 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa.
5. Brak wysyłki pisma do urzędu skarbowego właściwego dla kontrahenta, który nie wykazał faktur VAT w JPK_VAT (co stwierdzono w ramach czynności sprawdzających).
6. Brak spójności w zakresie akceptacji zwrotów powyżej 50.000 zł, ale nie więcej niż 100.000 zł, pomiędzy zapisami Regulaminu Organizacyjnego, obowiązującej procedury wewnętrznej w zakresie dokonywania zwrotów VAT, udzielonymi Zastępcom Naczelnika upoważnieniami, a także brak wypracowania zasad akceptacji zwrotów VAT przez upoważnioną osobę w sytuacji świadczenia pracy w trybie zdalnym.
7. Brak egzekwowania od podatników w toku czynności sprawdzających oryginałów oświadczeń. W aktach znajdowały się wydruki skanów oświadczeń przesłanych e-mailem.
8. Brak lub opóźnienia w akceptacji analiz zasadności zwrotu w podsystemie KONTROLA (działanie niezgodne z § 5 ust. 2 pkt 3 WPP 3/2019).
9. Brak zaewidencjonowania czynności sprawdzających w ewidencji e-ORUS lub błędne ewidencjonowanie.
10. Podejmowanie czynności weryfikacyjnych z opóźnieniem po upływie 14 dni roboczych (stwierdzono w 65% próby).
11. W postanowieniu o przedłużeniu terminu zwrotu VAT, zacytowano przepis art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług, w nieaktualnym brzmieniu obowiązującym do 28 lutego 2017 roku.
12. Błędy w zakresie wprowadzania postanowień VAT-PT do systemu POLTAX PLUS, w tym brak zaewidencjonowania postanowienia VAT-PT dla jednego z dwóch okresów podatkowych.
13. Działania niezgodne z zapisami dokumentu *Standardy dotyczące wyjaśnień i wezwań*, w zakresie sporządzania adnotacji z wezwań telefonicznych (nie wskazywano terminu, do którego żądanie ma zostać spełnione) oraz braku ich ewidencjonowania w systemach informatycznych (Biblioteka Akt lub SZD).
14. Działanie niezgodne z § 6 ust. 2 *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług*, Warszawa, sierpień 2021 rok, odnośnie do braku losowego doboru próby oraz obejmowania badaniem zwrotów dokonywanych w części miesiąca (dotyczy zwrotów zrealizowanych w procesie automatyzacji i centralizacji).
15. Naruszenie § 6 ust. 1 i § 7 ust. 1, 2 i 3 *Procedury kontroli funkcjonalnej* stanowiącej załącznik do Zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nr 167/2018 z 15 grudnia 2018 roku.
16. Niestaranne wypełnianie kart potwierdzeń zwrotu, z pominięciem informacji wymaganych przez *Wytyczne do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług* z sierpnia 2021 r. oraz przepisy wewnętrzne (obowiązujący wzór karty).
17. Niezaewidencjonowanie 2 spraw w Bibliotece Akt.

Ocena skontrolowanego przedmiotu kontroli – pozytywna z uchybieniami.

Informacja o zgłoszonych zastrzeżeniach do projektu wystąpienia pokontrolnego

Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto nie wniósł zastrzeżeń do ustaleń kontroli zawartych w projekcie wystąpienia pokontrolnego.

Zalecenia i wnioski dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania kontrolowanego urzędu

Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu zaleca:

1. Sprawdzać wnikliwie zasadność wykazanej przez podatnika w deklaracji VAT kwoty zwrotu. Czynności sprawdzające dokumentować w adnotacjach lub protokołach z czynności sprawdzających, z uwzględnieniem istotnych kwestii pozwalających na uznanie złożonej deklaracji za prawidłową. W toku czynności wykorzystywać dane z plików JPK_VAT oraz w możliwie najszerszym zakresie pozostałych struktur (pliki JPK na żądanie), a także informacje dostępne w innych systemach teleinformatycznych, w tym m.in. sieci Internet, systemów KRET, KRIT, RWDW (WIS), BPS, WRO-System (poszczególne moduły).
2. Weryfikować każdorazowo, w Centralnym Rejestrze Pełnomocnictw Ogólnych, ustanowienie przez podmiot pełnomocnika ogólnego. Przyjmować oświadczenia spółki podpisane przez osoby uprawnione. Sposób reprezentacji spółki weryfikować na podstawie aktualnego wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym.
3. Zwroty VAT realizować z rozdziału 75653 – Zwroty podatku od towarów i usług rozliczane przez urzędy skarbowe, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych. W przypadku zwrotów dokonywanych po ustawowym terminie zwrotu, analizować zasadność wypłaty podatnikowi oprocentowania, a w przypadku braku podstaw do jego wypłaty opisywać w uwagach do CKK zaistniałą sytuację.
4. Opracować i wdrożyć niezwłocznie uaktualnioną wewnętrzną procedurę postępowania dotyczącą dokonywania zwrotów VAT, z uwzględnieniem regulacji Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto oraz aktualnych *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług*.
5. Udzielać upoważnień pracownikom (art. 143 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa) z powołaniem prawidłowej podstawy prawnej.
6. Prowadzić czynności analityczne wnikliwie, wykorzystując zgromadzoną przez Urząd wiedzę o podatniku oraz narzędzia informatyczne, w tym wymienione w *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług*.
7. Sporządzać prawidłowo wezwania, o których mowa w art. 155 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa. W wezwaniu wskazywać elementy wymienione w art. 159 § 1 pkt 1-6 powołanej wyżej ustawy. Wezwanie powinno być podpisane przez pracownika organu podatkowego, z podaniem jego imienia, nazwiska i stanowiska służbowego (art. 159 § 2 ustawy Ordynacja podatkowa).

8. Wysłać niezwłocznie sporządzone pisma do właściwych organów. Zwiększyć nadzór nad pracą podległych pracowników.
9. Doprowadzić do zgodności zapisów Regulaminu Organizacyjnego, procedury wewnętrznej dotyczącej dokonywania zwrotów VAT oraz upoważnień udzielonych pracownikom (w tym Zastępcom NUS) do akceptacji zwrotów VAT.
10. Pobierać od podatników oświadczenia w prawidłowej formie.
11. Akceptować analizy zasadności zwrotu w podsystemie KONTROLA niezwłocznie. Zwiększyć nadzór w tym zakresie przez Kierownika komórki SKA-4.
12. Ewidencjonować na bieżąco wszystkie czynności sprawdzające w systemie ZISAR PLUS. Zwiększyć nadzór nad prawidłowością i terminowością ewidencjonowania czynności sprawdzających.
13. Podejmować czynności analityczne w zakresie weryfikacji zasadności zwrotu VAT, niezwłocznie po wpływie deklaracji, w terminie zapewniającym prawidłową realizację tego zadania. W myśl obowiązujących przepisów ustawy o podatku od towarów i usług, nie ma ograniczenia w zakresie dokonywania wcześniejszych zwrotów VAT niż wynikające z deklaracji (pod warunkiem przeprowadzenia weryfikacji i akceptacji zwrotu). Przyjęcie takiej zasady pozwoli w przyszłości uniknąć kumulacji zadań np. w sytuacji podjęcia decyzji o realizacji zwrotów w grudniu danego roku, w stosunku do deklaracji z terminem przypadającym na styczeń roku następnego.
14. Zwiększyć nadzór nad prawidłowością wydawanych postanowień w sprawie przedłużenia terminu zwrotu podatku od towarów i usług.
15. Omówić z pracownikami ustalenia niniejszej kontroli w zakresie ewidencjonowania w POLTAX PLUS postanowień VAT-PT. Postanowienia o przedłużeniu terminu zwrotu VAT wprowadzać do systemu informatycznego niezwłocznie po ich wydaniu, wskazując właściwe daty, kwotę zwrotu. Postanowienia VAT-PT zatwierdzać niezwłocznie po ustaleniu daty doręczenia pisma. Zwrócić uwagę, że należy wprowadzić tyle VAT-PT do systemu, ile okresów rozliczeniowych dotyczy wydane postanowienie.
16. Przestrzegać regulacji *Standardów dotyczących wyjaśnień i wezwań*. Przypomnieć pracownikom zasady z nich wynikające. Adnotacje z wezwań telefonicznych ewidencjonować w systemach informatycznych.
17. Pobierać próbę, w przypadku zwrotów realizowanych w procesie automatyzacji i centralizacji, losowo za każdy miesiąc, na podstawie danych z raportu z Poltax2BPlus „Zestawienie zwrotów wystawionych szczegółowo” z uwzględnieniem minimalnej wielkości próby, zgodnie z *Wytycznymi do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług*.
18. Wdrożyć rozwiązania w zakresie prawidłowej realizacji i dokumentowania kontroli funkcjonalnej.
19. Wypełniać kompletnie karty potwierdzeń zwrotu zgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi oraz zapisami *Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług*.
20. Ewidencjonować sprawy w wymaganych systemach.

21. Przeprowadzić kontrolę funkcjonalną w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień w terminie 9 miesięcy od dnia udzielenia informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oraz zobowiązuje Naczelnika Urzędu do przekazania informacji o rezultatach wdrożenia zaleceń pokontrolnych.
Ocena wskazująca na niezasadność zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji przez osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości
-
Pouczenie
Stosownie do przepisu art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020, poz. 224) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.
Termin złożenia informacji
W przypadku stwierdzonych uchybień bądź nieprawidłowości w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego należy poinformować Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, uchybień.
PODPIS DYREKTORA IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ
<p>Z up. Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu</p> <p>Zastępca Dyrektora Adam Barciszewski (podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)</p>
Kwalifikowany podpis elektroniczny ma skutek prawny równoważny podpisowi własnoręcznemu (art. 25 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE).

Korespondencję otrzymują

1. Adresat - elektronicznie
2. aa

Do wiadomości – wyłącznie drogą elektroniczną

1. Z-ca DIAS – Adam Barciszewski
2. Z-ca DIAS – Magdalena Graczyk
3. Z-ca DIAS – Dariusz Strugliński
4. Z-ca DIAS – Anna Urbaniak-Schneider
5. Referat Nadzoru nad Orzecznictwem (ION)

6. Pierwszy Wydział Podatku od Towarów i Usług, Podatków Dochodowych, Podatków Majątkowych i Sektorowych (IOV-1)
7. Drugi Wydział Podatku od Towarów i Usług, Podatków Dochodowych, Podatków Majątkowych i Sektorowych (IOV-2)
8. Wydział Kontroli Podatkowej, Kontroli Celno-Skarbowej i Nadzoru nad Czynnościami Sprawdzającymi oraz Zarządzania Ryzykiem (ICK)
9. Wydział Spraw Wierzycielskich i Rachunkowości Podatkowej (IEW)
10. Dział Wsparcia Zarządzania (IWZ)